

KURIER WILEŃSKI

DZIENNIK NIEZALEŻNY

Rok założenia 1840

nr 162 (13455)

Wtorek, 25 sierpnia 1998 r.

cena 1Lt

DZIŚ W NUMERZE

Stare szkoły, jak nowe. Czy wszystkie takie będą w nowym roku szkolnym? - str. 113.

Kolejne dary z serca płynące na rzecz „Kuriera Wileńskiego” - str. 1.

Nerwowe dziecko. Choroba czy kaprys? - poradnik zdrowotny dla rodziców i nie tylko dla nich - str. 4.

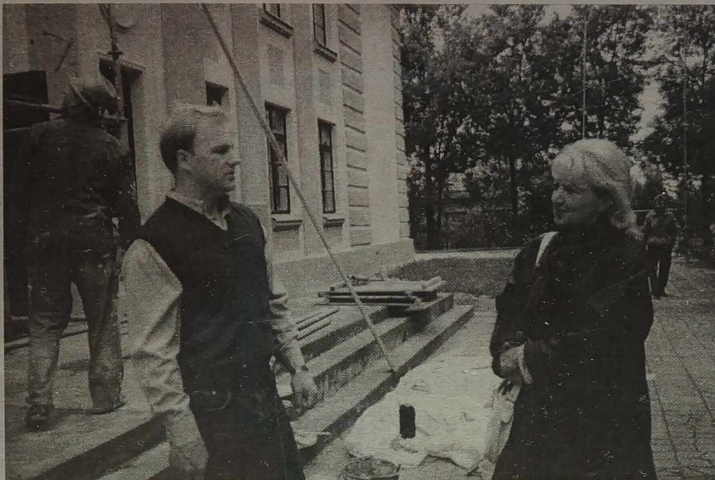
Wędrowka po Litwie, gdzie mieszkali Polacy. Tym razem - o Żenkiewiczach i Kierbedziu, tym, który budował mosty w Petersburgu i Warszawie - str. 5.

Zwycięstwo Litwinów - V. Alekna zdobył brązowy medal, a E. Puczińska - ite wygrała Tour de France - str. 8.

Dwuletnia wędrowka młodych Kolumbów z Wileńskiego. Zdzisław Szyłyko - akowiec, uczestnik operacji „Ostra Brama”, Powstania Warszawskiego, emigrant pisze o sobie i swoich kolegach - str. 9.

Nowy rok szkolny już nie za górami

Stara szkoła - jak nowa

Dyrektor szkoły Helena Juchniewicz i wykonawca prac Siergiej Pancerow.

Tak niewiele zostało do początku nowego roku szkolnego. Sobota - dzień wolny od pracy, natomiast na podwórku szkoły im. J. I. Kraszewskiego w Nowej Wilejce wre praca. Pracują tutaj robotnicy zakładu budowlanego „Rantia” (dyrektor - Juozas

Ciciana, wykonawca prac - inżynier Siergiej Pancerow).

Już od dawna budynek szkoły wymagał remontu. Jednak strona finansowa hamowała sprawę. Obecnie, gdy dyrektorem jest Helena Juchniewicz, zaszły tu duże zmiany. To dzie-

ki niej szkoła wygląda jak nowo narodzona: dach, aula, wystrój zewnętrzny, ogrzewanie - wszystko jest w najlepszym stanie. I tutaj można z całą pewnością orzec, że kobiety potrafią wspinać się po drabinie.

(Dokończenie na str. 2)

Fot. Zbigniew Markowicz

POLSKIE LINIE LOTNICZE - POLISH AIRLINES

LOT

Dogodne połączenia z Wilna przez Warszawę do:
Athens,
New York,
Chicago,
Los Angeles,
Pekin,
Istanbul,
Tel Aviv.

Wilno, tel. 73-90-20.

(Zam. 359)

Sentencja dnia

Polityka - sztuka przekadzania ludziom wtrącając się do tego, co ich obchodzi.
Paul Valery

Pakt, który zaważył na ludobójstwie, powinien być ostatecznie zlikwidowany

Pakt Molotow-Ribbentrop zostanie ostatecznie zlikwidowany dopiero wtedy, gdy Litwa przystąpi do Sojuszu Północnoatlantyckiego - do NATO, powiedział przewodniczący Sejmu Republiki Litewskiej Vytautas Landsbergis w minioną niedzielę, 23 sierpnia w Wilnie podczas obchodów Dnia Czarnej Wstęgi obok byłej siedziby KGB, informuje ELTA.

Dzień 23 sierpnia, jak powiedział V. Landsbergis, uzyskał już dwójakie znaczenie. Pamiętamy, powiedział on, ten dzień 23 sierpnia 1939 r., gdy w Moskwie podpisany został ten okropny dokument zdrady i rozpoczęcia przyszłej wojny światowej, skazującej całe narody, skazującej pokój na świecie. Nadszedł jednak czas, gdy ten dzień zaczął oznaczać wręcz coś innego - wspomnienie i konsolidację, potępienie, gotowość do walki i zwycięstwo.

V. Landsbergis przypomniał wczoraj 10 laty w Zakrecie, gdy na wezwanie Sajudisa w celu potępienia paktu Molotow-Ribbentrop zebrało się tu ćwierć miliona mieszkańców Litwy. Ten pierwszy olbrzymi wiec marszałek Sejmu określił jako wyjście Litwy z więzienia na wolność. Był

też wspomniany śmiały wiec przy pomniku Adama Mickiewicza, kiedy to po raz pierwszy głośno mówiono o zdradzieckim spisku.

Posel na Sejm Vytautas Cinauskas, opowiadając o obchodach 50-lecia wielkiej deportacji, zorganizowanych przez Litwinów Krasnojarsku z udziałem delegacji litewskiej, powiedział, że nie może się nadziwić mnożeniu pomników sowieckich przywódców. Stoją pomniki i tego, który, jak się mówiło „przyszłedł po wsze czasy”. Pomnik Feliksa Dzierżyńskiego otaczają wypielegnowane rabaty czerwonych kwiatów, natomiast cmentarze litewskich zesłańców są bardzo zaniedbane, nagrobki zwalone. Za wcześniej jeszcze, powiedział, składać czarną wstęgę na dnie posażnej skrzyni. Powinna ona stać leżąc na stole negocjacji - niech ją widzą i Wschód i Zachód.

Przewodniczący sejmowego Komitetu Bezpieczeństwa Narodowego Algirdas Katkus podziwił z okazji wysokich odznaczeń państwowych dzielnych uczestników ruchu oporu, tych, którzy tego pamiętnego dnia wskrzesili iskrę przed pomnikiem A. Mickiewicza. 23 września, powiedział

on, należy obchodzić zawsze, aby ludzie nie zapomnieli ceny wolności, aby się nie wazył jakiś młodziak, jak to niedawno było, oświadczać w telewizji, że bronie Ojczyznę nie trzeba. Należy dopiąć tego, aby żadne państwo, niezależnie od wielkości, nie mogło decydować o losach innego państwa.

Doktor nauk historycznych Arvydas Anusauskas na początku wczoraj przypomniał statystykę okropnych strat, strat, jakich w konsekwencji paktu Molotow-Ribbentrop doznała Litwa. Już podczas pierwszej okupacji sowieckiej w latach 1940-1941 deportowany był co dziesiąty nauczyciel. W latach wojennych co drugi Litwin był ofiarą ludobójstwa lub przeszedł przez filtry systemu terroru. Ponad milion mieszkańców Litwy w wyniku akcji okupantów sowieckich i nazistowskich uległo zagładzie, deportacji, zostało zmuszonych do opuszczenia swych stron rodzinnych. Co trzeci dorosły Litwin był więziony, deportowany, przeszedł przez lagry gulagu lub został zamordowany na Litwie.

Uroczysty wiec prowadził przewodniczący Rady Litewskiego Sajudisu Romas Batura.

Z inicjatywy Czytelników, Przyjaciół i Sympatyków powstał Fundusz Wspierania

„Kuriera Wileńskiego”

Zawiadamiamy o jego powstaniu i podajemy nazwiska kolejnych ofiarodawców:

Firma „POZGUM” (wytwórnia części metalogumowych do samochodów zachodnich) - 60-604 Poznań, ul. Nad Wierzbakiem 1, Polska.
Tel./fax 0-61 852-31-26 - 100 USD; 100 Lt
Marek SZABLEWSKI, Scheffeld (Anglia) - 20 funtów
Serdecznie dziękujemy.

Chętni pójścia w ich ślady (na życzenie zachowujemy anonimowość), mogą się zgłosić pod adresem redakcji „Kuriera Wileńskiego”: Laisves pr. 60, 2056 Vilnius, ew. tel. 42-79-01, 42-79-49.

Na prośbę Czytelników podajemy konto bankowe „KW”, na które można przelać pieniądze: Lietuvos taupomasis bankas Sostines skyrius Paszilaiciu Klientu Aptarnavimo Poskyris (LTB Sostines sk. Paszilaiciu KAP) kodas 60111, sąskaita nr 1129001102 valutine sąskaita nr 1871006099. Przelewu na konto walutowe można dokonać za pośrednictwem Kredyt BANK S.A., Warszawa oraz w oddziałach tego banku w Polsce.

CZERNOMYRDIN WRACA

Prezydent Jelcyn zdymisjonował w niedzielę premiera Siergieja Kirienkę i jego cały rząd. Pełnienie obowiązków szefa rządu powierzył Wiktorowi Czernomyrdinowi.

(Czytaj o tym na str. 6)

BANKI	Lu/USD	Lu/DM	Lu/złoty	Lu/rubel
24.08.98	Kup.-sprzed.	Kup.-sprzed.	Kup.-sprzed.	Kup.-sprzed.
Kredyt Bank	3,98-4,01	2,1881-2,2547	1,0344-1,0820	-
Snoras	3,99-4,01	2,20 - 2,24	1,04-1,10	- 0,61
Litimex	3,98-4,01	2,22 - 2,25	1,02-1,12	0,35 - 0,61
Hermis	3,99-4,01	2,22 - 2,25	1,02-1,10	- 0,58

V. Sładkevicziusowi wręczono Order Witolda Wielkiego klasy 1

Prezydent Valdas Adamkus w niedzielę udekorował zwierzchnika Kościoła Katolickiego Litwy kardynała Vincentasa Sładkevicziusa Orderem Witolda Wielkiego I klasy, informuje ELTA.

Jak głosi podpisany w piątek przez prezydenta dekret, odznaczenie dla Jego Eminencji przyznane zostało „za krzewienie ducha moralności i wolności narodu na Litwie”.

Odznaczenie wręczono zostało w Kownie, w domu kardynała, gdyż zwierzchnik Kościoła Katolickiego, który obchodził 20 sierpnia 78 rocznicę urodzin, jest słabego zdrowia, dlatego gości przyjmuje nieregularnie i prawie nie opuszcza swego domu.

Przywódca państwa powiedział, że wysiłki V. Sładkevicziusa na rzecz obrony wolności sumienia i wiary stały się jednym z głównych aspektów walki o wolność Litwy.

10 maja V. Sładkeviczius obchodził 10-lecie nominacji na kardynała. Jest on jedynym kardynałem na Litwie.

V. Sładkeviczius został trzecim obywatелеm Litwy, udekorowanym Orderem Witolda Wielkiego I klasy, 26 lutego br., w pierwszym dniu swej kadencji. V. Adamkus udekorował tym orderem prezydenta Algirdasa Brazauskasa, a 11 marca tym odznaczeniem wyróżniony został przewodniczący Sejmu Vytautas Landsbergis.

Oświadczenie

Przewodniczący Sejmu zaprzecza, że proponował nawiązanie stosunków dyplomatycznych z rządem talibów w Kabulu

Przewodniczący Sejmu Vytautas Landsbergis zaprzecza, że proponował nawiązanie stosunków dyplomatycznych z rządem talibów w Kabulu.

„Przewodniczący Sejmu uważa i uważa, że chcą wydalici naruszyli prawa - Afganizy albo do Rosji, albo do Afganistanu, nie da się unikać kontaktów z rządami tych krajów”, głosi przekazane wczoraj agencji ELTA oświadczenie rzecznicy prasowej szefa parlamentu Lorety Zakareviciene.

W ubiegłym tygodniu przewodniczący Sejmu oświadczył, że jeśli sytuacja w Afganistanie ustabilizuje się, niektóre powstałe bezpośrednio sprawy mogą skłaniać do nawiązania kontaktów z tym państwem. W jego przekonaniu, pomogłoby to przebywającym na Litwie nielegalnym migrantom z Afganistanu dokonać wyboru - powrócić do ojczyzny bądź do Rosji czy Białorusi, skąd nielegalnie przybyli.

Wkrótce po tym rzeczniczka prasowa prezydenta Valdas Adamkusa Violeta Gaizauskaitė stwierdziła, że przywódca kraju oświadczenie przewodniczącego Sejmu „traktuje jako osobiste zdanie V. Landsbergisa i nie będzie go komentować”.

Podając te wiadomości, niektóre media poinformowały o tym, że ponoc przewodniczący Sejmu V. Landsbergis opowiada się nie bezpośrednio za nawiązaniem stosunków z reżimem fundamentalistów talibańskich w Afganistanie.

Niepodeglą Litwa nie wznowiła stosunków dyplomatycznych z Afganistanem, nie utrzymuje też żadnych kontaktów z ruchem talibów, który przejął władzę. Litwa stale popiera demarche Unii Europejskiej, wyrażającego zaniekopanie z powodu łamania praw człowieka w Afganistanie.

Stara szkoła - jak nowa

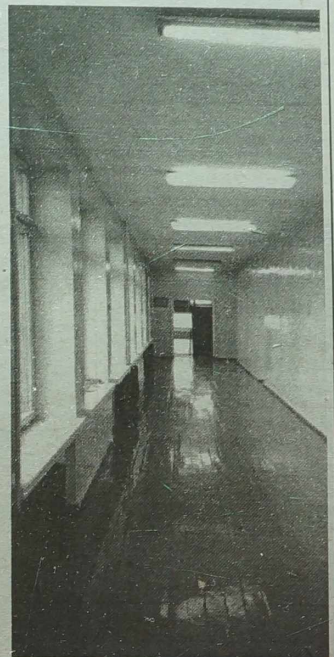
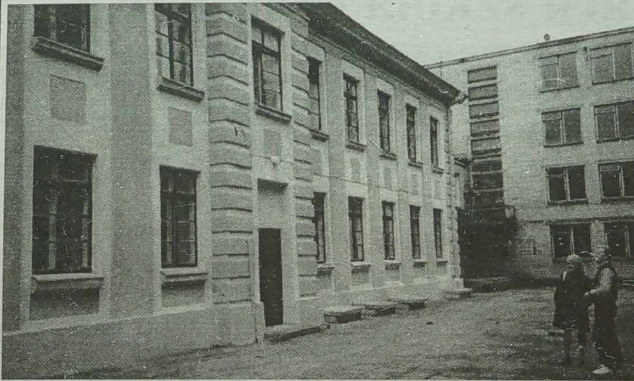
(Dokończenie ze str. 1)

Oprócz tego firma, która wykonuje prace, rzetelnie spełnia swe obowiązki. Remont dobiega końca, zostały tylko ostatnie prace i szkoła będzie mogła całkowicie powitać swoich uczniów. Klasy czekają na swoich „mieszkańców” - to dzięki ich rodzicom gabinety zostały odnowione.

Malarze odświeżają stary budynek szkoły. Wiedzą dobrze, że muszą zdążyć przed terminem. Od nich też zależy święto. Najwięcej o pomyślne zakończenie prac troszczy się Helena Juchniewicz, ona stara się o to, żeby nie stracić sponsorów, a nimi są stowarzy-

szenie „Wspólnota Polska” - oddział w Warszawie - dyrektor Andrzej Chodkiewicz; Rada Izby Notarialnej w Warszawie; 4 pododdział finansowo-gospodarczy oświaty - kierownik Natalia Pieciukoniene; komitet rodzicielski szkoły na czelę z rodzicami. To dla nich jest wdzięczna dyrektor szkoły i zaprasza wszystkich na święto nowego roku szkolnego 1 września o godz. 11.

Zbigniew MARKOWICZ
NA ZDJĘCIACH: tak wygląda część odremontowanego budynku; szkoła czeka na swoich uczniów.
Fot. autor

Z konferencji prasowych

LDPP zapowiada „bardzo gorącą jesień polityczną”

Sejmowa opozycyjna frakcja LDPP zamierza wziąć inicjatywę w swoje ręce i wspólnie z innymi frakcjami wyrazić wotum nieufności wobec rządu.

Parlamentarzyści decydują się na to z powodu tego, że rząd, w ich przekonaniu, nie realizuje swego programu.

Jak informuje agencja ELTA po poniedziałkowej konferencji prasowej, wicestarosta sejmowej frakcji LDPP Juozas Bernatoniš powiedział, że na razie nie ustalono, jaką formę wotum nieufności należy wybrać. Jeden wariant - to wyrazić wotum nieufności całemu rządowi, drugi - tylko Gediminasowi Vagnoriusowi. Gdyby wyrażono brak zaufania szefowi rządu, cały gabinet ministrów musiałby również podać się do dymisji.

Ta kwestia z innymi frakcjami praw-

Skazani założyli własną organizację

W zakładzie karnym w Prawieniskach powstała organizacja pomocy wzajemnej i wsparcia skazanych „Tiksišas”.

W jej tworzeniu więźniów konsultował przewodniczący Partii Socjaldemokratycznej i jej frakcji sejmowej Aloyzas Sakalas. Na konferencji prasowej w Sejmie poinformował on wczoraj o nowej organizacji. Jak powiedział poseł na Sejm, omówiony w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych statut wspólnoty społecznej

dopodobnie będzie rozpatrywana za kilka miesięcy. J. Bernatoniš powiedział, że ma wiadomości, iż te zamiary LDPP zapobiegłyby członkowie nie tylko niektórych frakcji opozycyjnych, ale również stanowiących większość rządzącą. Ponadto w sprawie wotum nieufności dla rządu można głośować tajnie, w kołach z czym, zdaniem posła, jego władzy z innych frakcji „będą mogli kierować się głosem sumienia”.

Parlamentarzysta powiedział, że obecny rząd Litwy nie wykonuje swych obowiązków. Z pomocą specjalistów frakcja LDPP ustaliła, że dwie trzecie programu rządu nie wykonuje się lub wykonuje się nie tak, jak przewidziano. Obecnie, po upływie blisko dwóch lat od rozpoczęcia działalności, rząd G. Vagnoriusa

w ubiegłym tygodniu zarejestrowało Ministerstwo Sprawiedliwości, informuje ELTA.

Jak stwierdził parlamentarzysta, założona w Prawieniskim Zakładzie Robót Poprawczych Wzmocnionego Reżimu nr 2 organizacja pomocy wzajemnej i wsparcia skazanych jest pierwszą tego rodzaju na Litwie. Więźniowie postanowili ją założyć dlatego, że nie są zadowoleni z działających obecnie w kraju orga-

nie może obarczyć LDPP winą z powodu nie wykonanej pracy, powiedział J. Bernatoniš.

Wiceprzewodniczący Litewskiej Demokratycznej Partii Pracy powiedział dziennikarzom, że „tegoroczne lato w aspekcie politycznym było spokojne bądź całkiem jałowe”. Jedną z przyczyn tego był urlop Sejmu, podczas którego życie zamarało, stwierdził parlamentarzysta. Główna przyczyna, wój zdaniem jest ta, że rządząca partia Związek Ojczyzny (Konservatywistów Litewskich) przygotowuje się do zjazdu.

LDPP wiceprzewodniczący jej frakcji sejmowej twierdzi, że „jałowe lato polityczne - to swego rodzaju cisza przed jesenną burzą”. „Czeka nas bardzo gorąca jesień polityczna” - twierdzi J. Bernatoniš.

nizacji, służących pomocą osobom skazanym i odbywającym karę, twierdzi A. Sakalas.

Nowa organizacja zamierza utrzymywać się z ofiar, które wpłyną na otwarte przez nią konta bankowe. Za te środki mają się polepszyć warunki życia więźniów - zostanie nabyty sprzęt techniczny i inne przedmioty, jak też udzieli się pomocy wyprzedzonym na wolność ludziom bez środków do życia.

W opinii premiera

Zdaniem G. Vagnoriusa zmiany w rządzie Rosji powinny zwiększyć zaufanie do władzy

Premier Gediminas Vagnorius, który wczoraj powrócił z urlopu do pracy, wyraził przekonanie, że decyzja prezydenta Rosji Borysa Jelcyna o mianowaniu Wiktora Czernomyrdina szefem rządu Rosji powinna wzmocnić poparcie sił politycznych Rosji dla władzy wykonawczej oraz szybciej ustabilizować rynek pieniężny i finansowy, informuje ELTA powołując się na rzecznika prasowego premiera.

G. Vagnorius wyraził nadzieję, że między rządami Litwy i Rosji również w przyszłości będą się rozwijały życzliwe stosunki dla dobra obu krajów i jeszcze w tym roku zostaną podpisane pozostałe umowy, co do których osiągnięto porozumienie w drugiej połowie roku ubiegłego podczas spotkań z szefem rządu rosyjskiego W. Czernomyrdinem. Przyczyniłoby się to do poprawy warunków przedsiębiorczości i handlu w obu krajach.

Droga na podium

„Look of the Year” Litwę reprezentować będzie L. Juknyte

Na międzynarodowym konkursie agencji modelek „Elite”, „Look of the Year 98”, który we wrześniu już trzeci rok z kolei odbędzie się w Nicei (Francja) prawo reprezentowania Litwy zdobyła 17-letnia Laura Juknyte z Elektrenai, informuje ELTA. Łotwę na tym konkursie reprezentować będzie również 17-letnia Guna Vejnina, a Estonię - 15-letnia Kristel Kama.

Stało się to wiadome po sobotnim finale konkursu modelek krajów bałtyckich „Elitowy Top Model 98” w podwileńskim hotelu Villon. Uczestniczyły w nim 12 dziewcząt z Litwy i po sześć z Łotwy i Estonii w wieku od 15 do 20 lat. W turach eliminacyjnych na Litwie łącznie uczestniczyło około 500, na Łotwie - 180, w Estonii - 120 dziewcząt.

L. Juknyte, która reprezentować będzie Litwę na światowym konkursie, uczy się 12 klasie Elektrycznego Gimnazjum „Versmė”. Dziennikarzom powiedziała ona, że jeśli nie powiedzie się

Na międzynarodowym konkursie „Look of the Year” Litwę reprezentować będzie L. Juknyte

jej w karierze modelki, to chciałaby studiować języki lub wzmocnić przemysłowe.

Wśród dziewcząt z Litwy miejsca drugie i trzecie przypadły wilniankom - 17-letniej Wiktorii Labanauškaitė i 16-letniej Marinie Curko.

Nagroda firmy preparatów do pielęgnacji włosów „Pantene” przypadła 15-letniej Łotyszce Kadri Treimane, „Pantene” zatroszczyły o jej włosy przez cały rok przyszły.

Komisji jurorów przewodniczył szef „Elite” na Europie Wschodnią i Środkową Austriak Wolfgang Schwarz. Konkurs modelek krajów bałtyckich „Look of the Year” zorganizowała litewska firma „Academica Femina”. W 1996 r. podczas pierwszego na Litwie konkursu „Look of the Year” zwyciężyła 21-letnia Lina Kavaliūnaitė z Poniewieża, która na międzynarodowym konkursie w Nicei zajęła 11 miejsce. Obecnie mieszka ona i pracuje we Włoszech.

W ubiegłym roku laury konkursu „Look of the Year” w naszym kraju zdobyła 16-letnia wilnianka Aiste Ja-

saityte. Uczy się ona w szkole średniej i pracuje w Wilnie w charakterze modelki.

Na każdą chwilę życia

Informator podręczny (13) Starostwa miasta Wilna oraz przedsiębiorstwa specjalne przy nich (zakończenie)

SP ZSA „Virszuliskiu bustas“, 2056 Vilnius, Virszuliskiu 34
41-61-24 - Dyrektor
41-43-83 - Wydział produkcji
41-02-64 - Wydział do spraw zagospodarowania terenu
41-61-25 - Buchalteria
41-02-63 - Dyspozytornia
Zirmuńskie, 2600 Vilnius, Zirmunu 143
70-00-02 - Starosta
70-00-03 - Architekt naczelny
SP ZSA „Zirmunu valda“, 2600 Vilnius, Zirmunu 92
77-56-33 - Dyrektor
Zwierzyńskie, 2001 Vilnius, Moniuszkos 27
73-30-26 - Starosta
ZSA „Zveryno ukis“, 2004 Vilnius, A.Mickeviciuzias 6
73-14-19 - Dyrektor
73-14-47 - Wydział produkcji
22-59-84 - Wydział ewidencji i finansów
75-22-52 - // - // - // -
22-09-93 - Prawnik
74-13-73 - Wydział do spraw zagospodarowania terenu
73-14-19 - Dyspozytornia
Przedsiębiorstwa podlegające samorządowi
S.A. „Vilnius specialus autotransportas“, 2600 Vilnius, Linkmenu 22
73-23-23 - Dyrektor
73-07-38 - // - // -
73-23-26 - Zastępca dyrektora
74-83-89 - // - // -
73-23-04 - Kierownik służby oczyszczania miasta
75-25-57 - // - // - // -
Stowarzyszenie „Lietuvos butu ukis“, 2012 Vilnius, Zirmunu 67 a
70-03-90 - Informacja
Przedsiębiorstwo „Sziaures miestelis“, 2042 Vilnius, Verkiu 7 („Sziaures miestelis“, 22 blok
72-11-15 - Dyrektor (wynajem pomieszczenia)
70-41-73 - Buchalter naczelny
72-37-84 - Prawnik

Wytnij i zachowaj

Wspólna operacja celników

Przemysłownikom nie udało się
przechytrzyć celników

Podczas wspólnej operacji „Stop autobus” zorganizowanej na Litwie, Łotwie, w Estonii, Polsce i Szwecji, celnicy ujawnili sporo przypadków przemytu, informuje ELTA.

Operacja ta miała na celu wyjaśnienie sposobów przemycania zakazanych towarów, fałszowania znaków towarowych, zapobieżenie nielegalnemu przewożeniu narkotyków, zwierząt, roślin, i in. przez granicę państwową.

Otóż w kilku uciańskich terytorialnych posterunkach celnych celnicy i funkcjonariusze policji sprawdzali każdy autobus, mikrobus, przewożone w nich towary. Tylko na posterunkach drogowych w Smeline i Twercziusie celnicy i policjanci sprawdzili 136 autobusów i mikrobusów oraz około 2 tysięcy jadących nimi osób.

Podczas kontroli celników celnicy przechytrzyć pewien obywatel Łotwy, usiłujący przewieźć na Litwę mikrobusem ERAZ 15 litrów spirytusu Royal. Butelki ukrył wewnątrz samochodu w specjalnej niszy. Kilku pasażerów, jadących autobusami rejsowymi Daugpilis-Uciana i Daugpilis-Poniewiez usiłowało, chowając pod ubraniami, przewieźć do naszego kraju 22 i 24 litry spirytusu.

Tymczasem w autobusie „Neoplan”, jadącym z Polski do Łotwy przez Litwę służbowy pies w bagażniku za specjalną przegródką zwałował mięso. Celnicy znaleźli 135 kilogramów nielegalnie przemycanego świeżego mięsa.

Da wszystkich naruszczenieli spisano protokoły o naruszeniu prawa administracyjnego. Napeje alkoholo-we skonfiskowano, a obywatel Łotwy stracił też mikrobus.

Kronika policyjna

Jak podaje dział Sztabu Informacji MSW RL, w dniach 21-22 sierpnia br. w kraju zanotowano m.in. 2 zabójstwa, 13 obrażeń ciała, 45 chuligańskich ekcesów, 16 rabunków, 311 kradzieży. Skradziono 34 samochody. Zanotowano 17 pożarów. Znalezione zwłoki 9 osób.

23 sierpnia br. zanotowano 6 obrażeń ciała, 1 gwałt, 115 kradzieży. Skradziono 6 samochodów, znaleziono - 4. Zanotowano 5 pożarów. Znalezione zwłoki 8 osób. Zatrzymano 11 podejrzanych o popełnienie przestępstw.

Rabunki

21 sierpnia około godz. 15 do mieszkania A. L. przy ul. Darbininku w Wilnie wdarli się rabusie (jeden z nich znany ofierze z widzenia), którzy pobili gospodarza i zabrali złotą bransoletę. Straty - 1 200 litów.

22 sierpnia o godz. 21 min. 45 w Domeikavos (rej. kowieński) 3 młodzi ludzie pobili siedzącego w samochodzie ob. Łotwy A. F. i uprowadzili auto, w którym były dolary i 690 litewskich litów. Poszkodowany z powodu ataku serca został umieszczony w szpitalu. Straty - 142.000 litów.

Požary

21 sierpnia o godz. 1 min. 50 w domu K. D. w Rosieniach wybuchł pożar. Znalezione zwłoki Cz. Jaseviciusa, który spowodował nieszczęście paląc papierosa w łóżku. Uszkodzone zostały meble.

22 sierpnia około godz. 24 w domu K. D. w Rosieniach wybuchł pożar. Znalezione zwłoki Cz. Jaseviciusa, który spowodował nieszczęście paląc papierosa w łóżku. Uszkodzone zostały meble.

Przygotowała I. L.

KONKURS „MOJA POCTECHA” 49(116)

Dzisiaj zamieszczamy kolejną fotografię konkursową. NA ZDJĘCIU: Łukasz (4 miesiące).

KURIER WILEŃSKI - CODZIENNE WYDANIE
- SOBOTNIE WYDANIE

SZANOWNY CZYTELNIKU!

DO 18 WRZEŚNIA TRWA
PRENUMERATA „KW”
NA PAŹDZIERNIK
I POZOSTAŁE MIESIĄCE 1998 R.

Koszty prenumeraty dla Czytelników „KW” na Litwie:

	1 mies.	2 mies.	3 mies.
z dostarczeniem przez pocztę	19 Lt	38 Lt	57 Lt
bez dostarczania (w szkołach)	16 Lt	32 Lt	48 Lt
w księgarniach:			
S.K., ul. Auszros Vartu (Ostrobramska) 9	15 Lt	30 Lt	45 Lt
i „Elephas”, ul. Olandu (dawn. Holendernia) 3	15 Lt	30 Lt	45 Lt
w redakcji	14 Lt	28 Lt	42 Lt

„Kurier Wileński” (sobotnie wydanie)

	1 mies.	2 mies.	3 mies.
z dostarczeniem przez pocztę	3,90 Lt	7,80 Lt	11,70 Lt

„Kurier Wileński” można zaprenumerować na każdej poczcie.

Indeks „Kuriera Wileńskiego”
0044 (codzienne wydanie)

Indeks „Kuriera” - 0172 (sobotnie wydanie)

Uwaga!

Okazja tańszego kupienia „Kuriera”:
W naszej redakcji (Laisves pr. 60, Dom Prasy, XI piętro)
można nabywać sobotni

oraz wszystkie kolejne numery „Kuriera” - za 70 ct.
Numery z dni poprzednich - za 40 ct.

„KURIER WILEŃSKI” -
W KAŻDYM POLSKIM DOMU!

Pielgrzymka z Białegostoku

Dzisiaj do Wilna dotrze 300-osobowa ekumeniczna pielgrzymka piesza z Białegostoku, której przewodniczy ksiądz Jan Filewicz. Pątnicy proszą o nocleg. Otwórzmy serca na potrzeby naszych rodaków, zapraszając ich do swych mieszkań.

Chętni udzielenia noclegu proszeni są o przybycie dziś do Ostrej Bramy o godz. 17.00.

J. L.

1 lipca obchodziło 6. urodziny, więc
CZAS DO SZKOŁY!!!
JEŻELI URODZIŁEŚ SIĘ
NA WILEŃSZCZYŹNIE
1 lipca 1992 roku

- czekamy na Ciebie w niedzielę, 30 sierpnia na przedstawieniu „Obrazki zająca” w teatrze „Keistuolių” (al. Laisves 60, Vilnius).

Początek świąta o godz. 14.30

PREZENTY DLA CIEBIE:

SZKOLNE PLECAKI

SMACZNE I ZDROWE NAPOJE

KLOCKI „LEGO”

Szczegółowa informacja:

tel. (8-290) 3 01 88

PS. Urodzeni na Wileńszczyźnie 1 lipca 1992 roku proszeni są o posiadanie świadectwa urodzenia.

Litwa

Benzyna
i...lekarstwa

Ministerstwo Zdrowia RL nie spieszy z ostateczną decyzją na temat, pozwolić czy nie pozwolić na stacjach paliwowych na sprzedaż lekarstw. Obecnie dogłębnie bada się doświadczenie państw Unii Europejskiej oraz sytuację na miejscowym rynku.

Właściciele stacji paliwowych żądają, by handel lekami w ich placówkach został zalegalizowany, jednak państwowa służba kontroli leków, Związek Farmaceutyczny Litwy i Stowarzyszenie Aptekarskie kategorycznie przeciwko temu protestują.

Zdaniem kierownictwa Ministerstwa Zdrowia, rozpoczynając dyskusję na temat możliwości sprzedaży leków na stacjach paliwowych, należy przede wszystkim wyjaśnić, czy to jest rzeczywiście konieczne, czy obecny system handlu lekarstwami w aptekach jest wadliwy i czy się aptek jest niedostateczna. Na Litwie, w odróżnieniu od innych państw, otwieranie aptek nie jest ograniczane, nie jest związane z liczbą mieszkańców miasta. Dlatego też na Litwie liczba aptek jest nawet kilkakrotnie większa niż w innych państwach Europy.

Handel lekami na stacjach paliwowych wg zatwierdzonej listy jest zalegalizowany tylko w niektórych państwach, mających duże doświadczenie i tradycje w samoleczeniu, np. w USA. W większości państw europejskich sprzedaż leków na stacjach paliwowych jest zabroniona. Niemniej, pozwala się sprzedawać lekarstwa, na które nie są potrzebne recepty, w specjalnych działach ośrodków handlowych. Pracujące tu osoby powinny, jeśli nie posiadają specjalnego wykształcenia farmaceutycznego, przejść kursy szkoleniowe i złożyć egzamin.

Poza tym, na Litwie wciąż obowiązuje wymaganie, by kierownicy samochodów w autach mieli specjalne apteczki. Ministerstwo Zdrowia w najbliższym czasie ma zamiar uzupełnić asortyment obowiązkowych leków w apteczce.

Nie czekając na decyzję ministerstwa można też sprzedawać lekarstwa na stacjach paliwowych, otwierając tam aptekę lub jej filię.

(ELTA)

Mózg

Odkrycie

Okazuje się, że nasz mózg zapamiętuje na całe życie takie skomplikowane ruchy, jak np. nawyk jeżdżenia na rowerze lub grania na fortepianie już po 5-6 godzinach ćwiczeń. Naukowcy uniwersytetu Johna Hopkinsa ustalili to drogą eksperymentalną. W czasie, gdy uczestnicy doświadczenia przyswajali skomplikowane manipulacje, krew napływała do przedniej części kory mózgowej. Gdy zaś ruchy stały się proste, rutynowe - zaktywizowała się część mózgu wierzchołka głowy oraz działająca mózdków. Oznacza to, że informacja „utrwała się”, czyli przekształcała się z czasowej w stałą.

Jednak, gdy tuż po zakończeniu ćwiczeń człowiekowi proponowano wykonać inną skomplikowaną czynność, doznawał on rozstroju i później nie był w stanie powtórzyć tego, czego się nauczył. Naukowcy wyciągnęli wniosek: mózg potrzebuje trochę czasu na zapamiętanie i zestawienie wszystkiego.

Fakty

Amerkańscy neurofizjologzy zaprzeczają wcześniejszej opinii, iż mózg człowieka - to beznadziejnie leniwy narząd, w którym jednocześnie pracuje tylko 10 proc. komórek nerwowych. Chociaż niektóre neurony czasami pozwalają sobie na „wybryki”, większa ich część pilnie pracuje nawet wtedy, gdy człowiek śpi.

Przypuszczenia

Możliwie, iż istnieją długo oczekiwane, efektywne i nie szkodzące zdrowiu lekarstwa przeciwko bezsenności! Psychiatra z Monachium Marikie Lansel proponuje lek, który, jej zdaniem, pozwala człowiekowi spać jak dziecko - mocno i słodko. Uczona wcale nie stworzyła jakiegoś szczególnego, syntetycznego preparatu. Znała od dawna substancje zestawiały w ten sposób, by działały one wprost na receptory snu w mózgu i nie szkodziły samemu procesowi snu oraz samopoczuciu i zdolności pracy człowieka. Jeżeli potwierdzą się rezultaty badań, nowe leki ochronią przed

bezsennością przysze pokolenie ludzkości.

Słuchy

Zbyt wielka seksualna aktywność pobudza wczesne starzenie się, wysusza mózg głowy i rdzeń kręgowy. Wpływa na to przepływ hormonów płciowych: to właśnie one tak ramią neurony mózgu.

Bywa też i tak: dobrej nocy zyczymy jednym głosem, a z rana witamy już zupełnie innym. Pewna mieszkanka Edynburga z rana przemówiła z wyraźnym południowo-afrykańskim akcentem. Zmienił się tembr głosu, jak też intonacja. Specjaliści uważają, że w nocy do mózgu kobiety wylała się pewna ilość krwi. Zwykle ma to wpływ na mowę; człowieka zaczyna mówić wolniej, z trudnym wymawia słowa, może się przejawiać również syndrom zagranicznego akcentu, jak to się stało z wspomnianą kobietą (ogółem zanotowano 12 takich przypadków). Widocznie, staje się to wtedy, gdy mózg chorego już człowieka przed samym insultem zapamiętuje akcent rozmawiającego lub śpiewającego w innym języku człowieka.

Krótkie ABC zdrowia

Suchość w ustach

Schnięcie w jamie ustnej zwykle jest zjawiskiem czasowym, które powstaje z powodu strachu, stresu lub infekcji w ustach. Przyczyną może być również poboczne działanie niektórych lekarstw, np. antydepresantów. Długotrwała suchość w ustach zdarza się rzadko. Powstaje ona przy naturalnym starzeniu się lub z powodu syndromu Sjogrena, czyli kiedy komórki sekrecji atakują układ odpornościowy. Produkcję śliny mogą powstrzymać również antycypalia, powodujące suchość oczu i innych narządów. Dla stymulacji wytwarzania śliny zaleca się lek polikarpin.

Kilka środków
przeciwko
suchości w ustach:

- * Ssanie pastylek lub landrynek - „zachęci” do wytwarzania ust śliny w jamie ustnej;
  - * Płukanie ust specjalnym środkiem glicerynowym;
  - * Regularne picie wody podczas przyjmowania posiłków, dla łatwiejszego połknięcia pokarmu;
  - * Regularne sprawdzanie zębów u stomatologa.
- Gdy brakuje śliny, uzębienie łatwo się psuje.

Kącik dla rodziców

Nerwowe dziecko: choroba czy kaprysy?

Któż z nas nie widział takiego obrazka: głośno wrzeszczące dziecko w stanie takim, że nie pomagają ani delikatne prośby, ani pogroźki, ani nawet zabawka. Biedna matka jest przynębiona, do jej uszu dolatują repliki przechodniów: „Tak rozpęściła, że nie pomaga żadna perswazja”. Jednak czy zawsze są sprawiedliwe takie zarzuty? Może to dziecko jest chore na neuropatię...

Wrodzona nerwica dziecka przejawia się w postaci wielu anomalii nerwowo-psychicznych, które łączy wspólne ich pochodzenie - układ nerwowy oraz niedostateczna dojrzałość wegetatywnego układu nerwowego. Wegetacyjny lub autonomiczny układ nerwowy odgrywa bardzo ważne role w życiu dorosłych, a szczególnie w życiu dzieci. Jest on odpowiedzialny za działalność narządów wewnętrznych, pomaga dostosować się do warunków środowiska, reguluje emocje.

Przyczyny wczesnego
znerwicowania u dziecka:

- * Toksykoza podczas ciąży;
  - * Stresy podczas ciąży;
  - * Komplikacje i urazy podczas porodu.
- Czasami, nawet gdy dziecko rośnie w normalnych warunkach, rozwijają się naruszenia układu nerwowego, które powsta-

ją z powodu niedostateczności struktury mózgowych.

Jak ustalić naruszenia

Niestety, chorobę można wykryć dopiero, gdy dziecko będzie miało 3 lata, gdy jego układ nerwowy osiągnie prawdziwą dojrzałość fizyczną. Więc, co mają czynić rodzice młodszych dzieci? Muszą oni uważnie obserwować zachowanie się dziecka, by w porę zauważyć naruszenia.

Symptomy budzące niepokój
(od 0 do 3 lat)

- * Zwiększona wrażliwość i pobudliwość, nasilająca się wieczorami;
- * Wyraźna zmiana nastroju;
- * Strach przed nieznanymi ludźmi, nieznanymi dotąd przedmiotami, zabawkami;
- * Słabość psychiczna, wykazująca się w zwiększonym zmęczeniu i nietolerancji hałasu i jaskrawych kolorów;
- * Naruszenia trawienia - częste nudności, wymioty, zmiany konsystencji wypróżnień, pogorszenie się apetytu;
- * Fizyczna słabość i częste choroby;
- * Szczególne manery przed zaśnięciem: kiwanie głową, ssanie palca (po ukończeniu 3 lat);
- * Zamknięcie się w sobie, przebieganie w obcowaniu, unikanie rówieśników, brak wiary w siebie;
- * Płacz bez powodów;
- * Jednostajne, te same zabawy;
- * Uboga mowa;

* Obojętność, brak zaciekawienia otoczeniem.

Jeśli do dziecka pasują chociażby niektóre z tych symptomów, należy zaprowadzić je do neurologa, a jeszcze lepiej - do psychoneurologa. Takie naruszenia mogą wyleczyć tylko doświadczeni lekarze.

Trzeba cierpliwości

Można wspólczyć rodzicom wychowującym chore dziecko. Potrzebne im są cierpliwość i wytrzymałość podczas napadów u dziecka. Dziecku też nie jest łatwo, potrzebuje ono opieki dorosłych i zrozumienia. Aby uniknąć konfliktów, proponuje się 10 prostych zasad:

1. Należy stworzyć w domu ciepłą atmosferę. Postarajmy się, by przebywało w nim jak najmniej osób postronnych, wtedy dziecko będzie spokojniejsze.
2. Jak najrzadziej włączamy telewizor. Jest to konieczne nie tylko dla układu nerwowego dziecka, lecz i waszego.
3. Szczególną uwagę zwracajmy na karmienie dzieci. Rozpieszczajmy je ulubionymi potrawami, troszczymy się, by nie zabrakło witamin, używamy preparatów pobudzających apetyt.
4. Dziecko należy hartować fizycznie. Odbywajmy długie spacery, uprawiamy sport. Należy pozwolić dziecku bawić się z rówieśnikami.
5. Bardzo ważna jest higiena. Róbmy „mokra” sprzątanie, przewietrzajmy mieszkanie. Im mniej kurzu, tym więcej zdrowia.
6. Nie należy prowadzić dziecko na

wieczorki i wieść na południowe kurorty. Każda nagła zmiana w życiu zwiększa ciężar przypadający na dziecko. Masz nieznanymi ludzi, długą drogę, zmianę klimatu - wszystko to negatywnie wpływa na samopoczucie dziecka.

7. Nauczmy się zwracać jego uwagę. Jeśli dziecko czegoś żąda, nie kłóćmy się z nim. Lepiej zwróćmy rozmowę w innym kierunku, zainteresujmy czymś innym.

8. Nie starajmy się dziecka „przełamać”. Nawet, gdy ono się upiera, nie dajmy do złamania upor. Lepiej popuścić mu, ponieważ małe dzieci jeszcze nie rozumieją „pryncypialności” dorosłych.

9. Nigdy nie złościć się i nie denerwować. Oczywiście, jest to niełatwe. Jednak, jak potrafimy zmusić dziecko do posłuszeństwa, jeśli sami nie możemy się opanować? Nasza nerwowość - to dolewanie oliwy do ognia.

10. Postarajmy się uniknąć przedszkola i żłobka. Nasze dziecko - „domowe”, dlatego po rozłączeniu się z mamą dozna ono wielkiego stresu. Jeśli tego uniknąć się nie da, należy dziecko adaptować stopniowo.

I nie należy panikować. Długoletnie doświadczenie pokazuje, że w organizmie 6-7 letnich dzieci nerwowe procesy ulegają złagodzeniu i zdrowie się poprawia, czasami dziecko całkowicie wraca do zdrowia. Oczywiście, jeśli dziecięca nerwica nie ostania jakiegokolwiek poważnego rozstroju psychiki.

Śmiech -
to zdrowie

Na korytarzu w poliklinice rozmawiają 2 emeryci:

- Ci lekarze piszą, jak kura pazurem! Niemożliwie jest przeczytać recepty.

- Ależ to wspaniałe! Ja ze swoją receptą cały rok za darmo jeździłem autobusem, pół roku chodziłem do cyrku i w końcu otrzymałem dodatek do emerytury.

***

Pacjent:
- Bolał mnie plecy.

Lekarz:
- Trzeba amputować nogi.

Wystraszony pacjent wbiega do terapeuty:

- Bolał mnie plecy. Zwróciłem się do chirurga, on zaś powiedział, że trzeba amputować nogi!

Terapeuta:

- Och, ci chirurgu! Tym to tylko kroci! Proszę wypić te pigułki, nogi same odpadną.

***

Seksuolog pyta pacjenta:

- Czy męczą pana erotyczne sny?

- Dlaczego męczą? - dziwi się pacjent.

***

Ksiądz podszedł do tablicy ogłoszeń i napisał: „Ja się modłę za wszystkich”. Adwokat niżej pisze: „Ja wszystkich bronie”. Dopisuje lekarz: „Ja wszystkich leczę”. Nauczyciel: „Ja wszystkich uczę”. Zwykły obywatel uogólnia: „A ja za wszystkich piacę”.

***

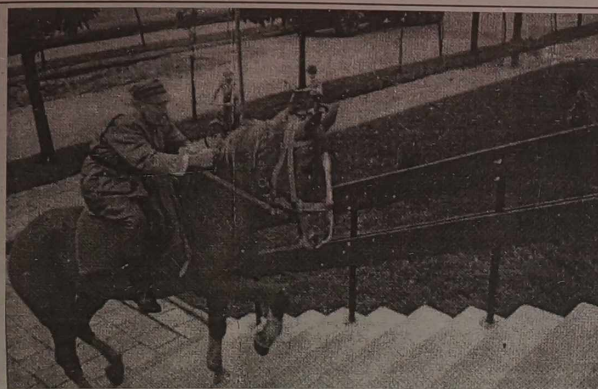
Kobieta zagląda do gabinetu ginekologa:

- Przepraszam, czy nie u pana zostawiłam biustonosz?

- Nie.

- Jasne. Znaczą u stomatologa.

Urodzony na Litwie, od dzieciństwa jeździć doskonale, 87-letni Witold Żenkiewicz w trakcie pokonania na swoim „Junaku” 13 stromych stopni schodów, wiodących do siedziby Banku Spółdzielczego w Żninie. (Zdjęcie w 1994 roku wykonał Stanisław CZABAŃSKI

Albo, bardziej swojsko - Żenkiewicz. Skoligaceni z Butrymami, Kierbedziami i in. Właśnie ze względu na słynnego laudańczyka - Kierbedzia (Stanisława), który mosty na Nowic (akurat - równo 160 lat temu) i Wiśle, oraz Kowieński Tunel budował, jak też z powodu Butrymów, bohaterów Sienkiewiczowskiego „Potopu”, zwróciłam na Żenkiewiczów uwagę szczególną. Dokładniej - zwróciłam ją na nich nasz nieoceniony zbieracz i informator Ryszard Mackiewicz z Warszawy, rozmówiony w kraju, w którym kiedyś winą było duża „zwracać na gruszy gniazdo bocianie, bo wszystkim służą”. Narmojnie, Pacu-tele, Mitruny, Wodokty, Mozgi, Krakinów, Czakiszi, Rady, Poniewięz, Wilkomierz, Datnowo, Kowno - to są wszystko dawne okoliczności szlacheckie,

Tym bohaterem był Witold Żenkiewicz, emerytowany rolnik, zamieszkały w Górkach-Zagajnych (gmina Kcynia). Urodzony na Litwie, w rodzinie szlacheckiej, ukończył specjalistyczne kursy rolnicze i polskie gimnazjum w Kownie. Od wczesnego dzieciństwa pasjonował się koniami, już jako kilkulatki chłopiec doskonale dosiadał wierzchowca.

Rodzicom Witolda Żenkiewicza udało się szczęśliwie przeżyć okupację niemiecką, w czasie której Witold zaciągnął się do szeregów AK, służył tam jako żołnierz, w konnym plutonie.

Po wcieleniu Litwy do Związku Sowieckiego, po raz kolejny Żenkiewiczom dopisało szczęście. Uniknęli wywózki na białe nieświeździe. Po zakończeniu wojny, w ramach pierwszej repatriacji, wyjechali do Polski i osiedli tam na gospodarstwie rolnym w Górkach-Zagajnych.

Witold Żenkiewicz, młody gospodarz, który jako jeszcze uczeń kowieńskiego gimnazjum należał do polskiego stowarzyszenia sportowego „Pochodnia”, oprócz uprawy roli, zajmował się hodowlą i ujeżdżaniem koni. W 1968 roku nabył dwuletniego konika „Junaka”. Ten to „wciąż młody” konik dziesięć lat nosił na swym grzbiecie również jak on „młodego” swego pana. Razem też uroczyście obchodzili „skok w dwie osiemki” (15 września 1994 roku Witold Żenkiewicz obchodził swoje 87 urodziny).

W pewne pogodnie, kończące się września południe - pisze Stanisław Czabański - ten jeździec doskonale złożył mi wizytę, przyjeżdżając jak zwykle konno.

Utrudzony nieco „Junak” wypożyczał na podwórze, a Witold Żenkiewicz, także gawędziarz doskonale, opowiadał mi historię swego barwnego, długiego życia, „okraszając” ją różnymi anegdotkami i dyktorykami.

Po odpoczynku dosiadł konika i odbył paradę po Żninie, wzbudzając wśród przechodniów zrozumiałe za-

interesowanie. Kierowcy samochodów i innych pojazdów, „napędzanych” benzyną, oddawali mu pierwszeństwo przejazdu i honory, tak jak czynią to załogi wielkich transatlantyków, kiedy na odległych, morskich szlakach spotykają żaglowce.

Witold Żenkiewicz, jeździec z kawalerską fantazją, dokonał rzeczy niebywałej. Nie wjechał wprawdzie konno do warszawskiej „Adrii”, co ponoć w okresie między-

Zawsze „na Ignacego” były tam huczne imieniny, zjeżdżało się nawet i dalsze sąsiedztwo. Na parę lat przed wybuchem wojny, pamiętam, rodzice zabrali mnie tam z sobą na takie „szumne” imieninowe przyjęcie. W 1940 roku Rady znacjonalizowano, Bohuszewicz razem z żoną przenieśli się do Poniewięzia, a w 1941 zostali oboje wywiezieni na Sybir. On miał wtedy ponad 80 lat, ona trochę młodsza, oczywiście tam pomarli. Ale wracając do Kierbedzia. Stanisław Kierbedź urodził się w 1810 roku. W Petersburgu ukończył politechnikę, tam uzyskał dyplom jako specjalista budowy mostów. W tym czasie carowi zechciało się połączyć oba brzozy Newy mostem. Zaden z ówczesnych doświadczonych inżynierów rosyjskich nie chciał tego się podjąć. Było to, jak na tamte czasy, zadanie niezwykle trudne i ryzykowne. Nowa przez pół roku była zamknięta, dno muliste, a prąd bardzo szybki.

stoi do dziś.

W latach 60-ych ubiegłego wieku car Mikołaj postanowił zbudować w Warszawie most łączący miasto z dzielnicą Praga. Budowę tego mostu car zlecił Kierbedziowi. Gotowy most Kierbedź przekazał do eksploatacji tuż po powstaniu - w 1864 roku. Most nazwano (od imienia cara), „Nikolajewskim”, ale warszawiacy tej nazwy nie zaakceptowali, nazywali go „Mostem Kierbedzia”. (W latach międzywojennych ten most tak samo się nazywał - Kierbedzia).

Mimo że Kierbedź chodził w zniekształconym carskim mundurze, to jednak Warszam go polubiła. Miał bardzo dużo przyjaciół. Był członkiem warszawskiego Towarzystwa Naukowego, wspierał je finansowo. Stałe mieszkał w Warszawie. Był znanym w całej ówczesnej Europie specjalistą. Oprócz polskiego (języka ojczystego), biegle władał rosyjskim, niemieckim, angielskim i włoskim. Często jeździł do Berlina, Paryża, Londynu celem zapoznania się tam z najnowszymi osiągnięciami techniki zachodniej. Zawsze - moralnie i materialnie - popierał Polaków, otaczał się młodymi polskimi inżynierami, przekazywał im swoją wiedzę i umiejętności.

Kierbedź budował także mosty kolejowe na linii Moskwa-Petersburg. W ogóle tych mostów zbudował bez liku...

W czasie ostatniej wojny światowej „Most Kierbedzia” w Warszawie został zombardowany, dwa filary Niemcy wyrzucili w powietrze, pozostałe przetrwały i na nich to, tych starych, Kierbedziowych, odbudowano tamte dawne; położony na nich obecny most nazwano Śląsko-Dąbrowskim.

Stanisław Kierbedź zmarł w Warszawie, w sędziwym wieku. Był bardzo bogatym człowiekiem. Cały swój majątek, kapitały, bogatą bibliotekę zapisał w testamencie warszawskiemu Towarzystwu Naukowemu. Pochowany w Warszawie.

Nazwisko Kierbedź (Kerbedzius) nie jest na Litwie częste, ale znane. Jeden z tych „Kierbedziów-Waleryan (żył i działał na Laudzie w XVIII w.) jest pochowany w podziemiach kościoła w Damnowie.

... Po drodze przy wjeździe do dawnych Rad na Laudzie stoi stary, ale w nowej szacie (po odrestaurowaniu) wiatrak. Takich wiatraków ocalało na Litwie niemało. Są one czymś w rodzaju „żywych” z drewna pomników, bacznie strzegących ludzkiej pamięci. Póki żyje taki wiatrak - żyje i pamięć człowieka. Tak mówi się tutaj, na Laudzie, gdzie się o Kierbedziu wie niemało i gdzie nikt z żyjących tu jeszcze laudańskich ani jednego mostu Kierbedzia nigdy nie widział...

Alwidna Antonina BAJOR

Polskie rody na Litwie

Żenkiewiczowie

wojennym miał uczynić generał Bolesław Wieniawa-Długoszewski, lecz ku przerażeniu pracowników, pokonał wraz z „Junakiem” betonowe, liczące 13 stromych stopni schody, wiodące do siedziby Banku Spółdzielczego w Żninie, wykrykując „po drodze” żartobliwie, iż przybył konno, aby otrzymać stosowny, bezprocentowy kredyt bankowy...

Po kaskaderskim wyczynie - kończy swoją relację Stanisław Czabański - i przedefiniowaniu ułubimych i chodników Żnina, jeździec wspaniały wskoczył na siódło i o wczesnie zapadającym wrześnieim zmruku „rozpylając się” w gesty otulnie jesiennego wiatru, wyruszył konno w drogę powrotną.

Strony rodzinne Stanisława Kierbedzia we wspomnieniach Haliny Żenkiewicz

Stanisław Kierbedź był wujem mego ojca ze strony matki. Pochodził z majątku Rady pod Krasinowem. Sąsiadowały te Rady bezpośrednio z zabudowaniami miasteczka. Był jeszcze drugie Rady, w odległości 5-6 kilometrów, ale te należały do Swojnickich.

Te Rady Kierbedziów to był kiedyś duży majątek. Był tam okazały wielkopański dwór, bardzo stary, na pewno pamiętający czasy Kierbedzia, bo już tak „osiadły” w ziemi, że fundamentów w ogóle nie było widać. A okna znajdowały się o jakies trzy czwarte metra nad ziemią. Przy dworze był stary, już mocno zdżyczyły park, trudno go było utrzymać, gdyż po przeprowadzeniu reformy rolnej na Litwie, w Radach (jak i w większości innych polskich dworach szlacheckich) zostało zaledwie 80 hektarów ziemi.

Był to prawdziwy ogród botaniczny o niespotykanych nigdzie w okolicy gatunkach bardzo starych drzew i krzewów. Kiedy byłam jeszcze bardzo mała, w wieku 4-5 lat, ojciec zabierał mnie do Rad, gdy jechał tam odwiedzić swoje ciotki, już zgrzybiałe starszuszki. Potem te Rady przeszły na własność Ignacego Bohuszewicza, który tam, w ten majątek po prostu „się wzenił”. ożenił z córką jednej z tych ciotek.

Pan Bohuszewicz wymagał, żebym zwracała się do niego per „wujaszku”.

Stanisław Kierbedź.

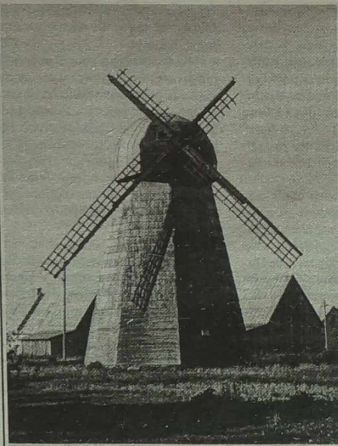
Na domiar, była to rzeka żeglowna, pływały po niej parostaki, więc most musiałby być wyposażony w podnoszone przęsła, co przy stanie ówczesnej techniki było dodatkowym utrudnieniem.

Kierbedź zarzykował, podjął się tej budowy. Wszyscy doświadczeni specje mówili, że on nie da rady, że most runie. Ale po 4-5 latach (tyle trwała budowa) most jednak stanął, łącząc prawo-i-lewostronny Petersburg. Było to w 1838 roku.

Pierwszy po tym moście przeszedł car ze swoją świtą w towarzyszeniu Kierbedzia, przez cały ten czas z nim rozmawiając i co parę kroków tytułując go coraz to wyższym stopniem wojskowym, tak więc pod koniec mostu Kierbedź został już inżynierem-generałem.

Podobno jeden z rosyjskich arystokratów specjalnie na ten czas wynajął mieszkanie z widokiem na ten most, żeby, jak ruszą lody, mieć uciechę z tego, jak ten most się rozwał. Ale nie takie się nie stało.

W czasie rewolucji 1917 roku nazwę tego mostu - „Aleksandrowskiej” (nazwany tak został na cześć cara) - przemianowano. W czasie ostatniej wojny światowej został on tylko nieznacznie uszkodzony,

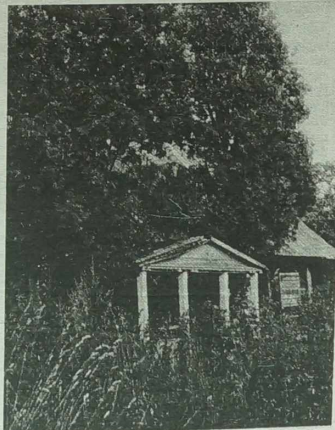

Wiatrak na drodze, wiodącej w strony ojczyzny Stanisława Kierbedzia.

Fot. Marian Paluszkiwicz

zaciągnięci, miasta, związane z życiem i działalnością rodziców, dziadków i pra-pra... dziadów pana Ryszarda, wywodzących się z Billicewicz (z tych samych, którzy dali później Historii Marszałka Polski - Józefa Piłsudskiego oraz nie mniej słynnego jego brata - naukowca Bronisława).

Wracając jednak do Żenkiewiczów. Otóż na prośbę pana Ryszarda jedna „z tych naszych” Żenkiewiczów (zamieszkała po wojnie w Toruniu), pani Halina Żenkiewicz, napisała swoje wspomnienia. Dotyczą one przede wszystkim rodu Butrymów. Natomiast o Żenkiewiczach wspominała z wrodzoną „laudańską” skromnością. Uzupełnił je po trosze dziennikarz „Gazety pomorskiej” Stanisław Czabański. Parę lat temu, w 1994 r., znalazł się na jej lamach bohater niezwykły, którego Stanisław Czabański nazwał „Pałuckim Wieniawą”.

Stary, zatopiony w dzikim sadzie, zabity deskami dworek w Mózgach na Laudzie.

Fot. Marian Paluszkiwicz

Rosja-rząd

Czernomyrdin wraca

Prezydent Borys Jelcyn zdmisjonował w niedzielę gabinet Siergieja Kirijenki. Pełnienie obowiązków szefa rządu powierzył poprzedniemu premierowi - Wiktorowi Czernomyrdinowi. Według agencji Interfax, Czernomyrdin rozpoczął już konsultacje w sprawie tworzenia nowego gabinetu.

W ostatnich dniach w Moskwie krążyły pogłoski, że Kreml gorączkowo poszukuje kandydata na premiera. I to takiego, który znajdzie wspólny język z Dumą. Jednak chyba nikt nie spodziewał się, że zmiana u sterów rządu nastąpi tak szybko.

Tym bardziej nie spodziewano się, że następcą Siergieja Kirijenki zostanie jego poprzednik. Trudno było bowiem wyobrazić sobie, by po tym, jak w marcu beczceremonialnie Jelcyn wypędził Czernomyrdina z Białego Domu, teraz z własnej nieprzymuszonej woli desygnował go na premiera.

Sam Czernomyrdin w tym tygodniu rozwinął nadzwyczajną aktywność w Dumie. Spotkał się m.in. z jej przewodniczącym Giennadijem Sieleznowem, liderem partii komunistycznej Giennadijem Żuganowem i gubernatorem Kraju Krasnojarskiego, generałem Aleksandrem Lebiedziem.

W kalendarz Dumy mówiono, że sondował - i to nie bez powodzenia - możliwość sformowania „rządu wię-

W ostatnich dniach w Moskwie krążyły pogłoski, że Kreml gorączkowo poszukuje kandydata na premiera. Jednak chyba nikt nie spodziewał się, że zmiana u sterów rządu nastąpi tak szybko.

Fot. EPA-ELTA

Jelcyn: nie zepsuła go władza, ani dymisja

Po raz kolejny 60-letni Wiktor Czernomyrdin udowodnił, że jest niezatapialnym okrętem w morzu rosyjskiej polityki - uważa agencja Reutersa. Czernomyrdin przebywał na politycznym urlopie za ledwie pięć miesięcy.

Jelcyn zdmisjonował go 23. marca, po pięciu latach nieprzerwanego sprawowania urzędu. Prezydent nagrodził go wtedy najwyższym rosyjskim odznaczeniem państwowym - Orderem Zasługi wobec Ojczyzny drugiej klasy.

W ubiegłym tygodniu Czernomyrdin bardzo krytycznie wypowiadał się o rządzie Siergieja Kirijenki. „Nie mamy w tej chwili rządu” - twierdził obecny tymczasowy szef rosyjskiego gabinetu.

„Środki, które powinny zostać podjęte, nie są nawet zaproponowane. Nic się nie robi” - dodawał, odnosząc się do sytuacji ekonomicznej w kraju.

W roku 1992 Czernomyrdin zastąpił na stanowisku premiera Jegora Gajdara, który dokonał w Rosji pierwszych reform wolnorynkowych po ciężkim okresie radzieckiej gospodarki nakazowo - rozdzielczej.

Przez wszystkie lata sprawowa-

nia urzędu Czernomyrdin pozostawał lojalny wobec Jelcyna, nawet wtedy, gdy rosyjski prezydent wycofał się z polityki przeciwko zbuntowanemu parlamentowi w roku 1993 oraz podczas niepopularnej w społeczeństwie wojny z Czeczenią w roku 1996.

Po dymisji Czernomyrdin nie ukrywał, że zamierza zająć się przygotowaniem do wyborów prezydenckich w 2000. roku. Analitycy wymieniali go wśród najbardziej poważnych kandydatów na następcę Jelcyna.

W obecnej sytuacji Czernomyrdin - były szef Gazpromu - przedsiębiorstwa, które zapewnia prawie jedną trzecią wpływów do budżetu państwa - znacznie zwiększa swoje szanse na zwycięstwo w wysięgu wyborczym.

Będąc premierem, Czernomyrdin - oprócz poparcia wielkich grup kapitałowych - będzie dysponował również pełnią władzy politycznej.

W poniedziałek w mediach rosyjskich pojawiły się spekulacje, że dymisja rządu Kirijenki i nominacja Czernomyrdina może wiązać się ze złym stanem zdrowia rosyjskiego prezydenta.

Według konstytucji rosyjskiej, w

razie niezdolności pełnienia przez prezydenta swoich obowiązków, jego miejsce zajmuje premier. 35-letni Kirijenko mógł być na to zdecydowanie za młody.

Spekulacje te może potwierdzać poniedziałkowe orędzie do narodu, w którym prezydent Rosji Borys Jelcyn dał do zrozumienia, że postępuje Wiktor Czernomyrdina jako swego następcę. Rosyjski prezydent nie ukrywał, że uważa go za godnego następcę na stanowisku prezydenta.

Jelcyn zaapelował do społeczeństwa, elit regionalnych i parlamentarzystów o poparcie dla tego wyboru. „W obecnej sytuacji nie mamy czasu na dyskusję. Najważniejszy jest los Rosji!” - mówił Borys Jelcyn. Według Jelcyna, stabilność w kraju i ciągłość władzy w 2000 roku mogą zapewnić tylko ludzie pokroju Czernomyrdina. „Nie zepsuła go ani władza, ani dymisja” - powiedział prezydent.

Wiktor Czernomyrdin urodził się 9 kwietnia 1938 roku w wiosce Czarny Otróg w obwodzie uralnym na Południowym Uralu. Jest doktorem nauk technicznych oraz członkiem Rosyjskiej Akademii Inżynierskiej. Ma żonę i dwoje dzieci.

szości parlamentarnej”. Nie było wiadomo - i nie wiadomo nadal - czy robił to z własnej inicjatywy, czy też w porozumieniu z Jelcynem.

Spekulacje, że 60-letni Czernomyrdin może powrócić na stanowisko premiera, nasiliły się po ogłoszeniu w zeszły poniedziałek faktycznej dewaluacji rubla.

Prezydent Jelcyn mianując w marcu 35-letniego Kirijenkę argumentował, że Rosja potrzebuje nowych idei i nowego kierownictwa.

Ledwie Kirijenko został zatwierdzony na stanowisku, rosyjska gospodarka zaczęła się walić za sprawą spadających cen ropy na rynkach światowych oraz następstw kryzysu azjatyckiego.

Od tego czasu Kirijenko prowadził beznadziejną walkę o wyciągnięcie gospodarki z kryzysu, obronę rubla i przeforsowanie reform przez wrogi parlament, zdominowany przez komunistów i ich sojuszników.

Krótkie oświadczenie Kremļa, informujące o decyzji Jelcyna, nie wyjaśnia jej powodów. Wiadomo jednak, że prezydent i rząd znaleźli się ostatnio pod ogniem krytyki za sposób rozwiązywania kryzysu finansowego.

Duma ostro zaatakowała rządowe podejście do kryzysu na piątkowym posiedzeniu i przyjęła uchwałę wyzywając Jelcyna do dymisji. Wezwała do utworzenia „rządu zaufania narodowego”.

Nie wiadomo, czy odwołany z urzędu Kirijenko spotkał się z prezydentem, zanim Jelcyn wydał dekret o jego dymisji. Źródło w siedzibie rządu rosyjskiego, na które powołuje się agencja ITAR-TASS, nie było w stanie odpowiedzieć na to pytanie.

Komentarz

To gorzej niż przestępstwo, to - błąd

Andriej Czerkizow, komentator polityczny rosyjskiej radiowej „Echo Moskwy”, uważa, że niedzielne decyzje prezydenta Borysa Jelcyna oznaczają kres jego rządów: odtąd warunkiem będzie dyktował Wiktor Czernomyrdin z Dumą Państwową.

Oto wyjątki z komentarza tego kontrowersyjnego, ale chętnie słuchanego publicysty:

Nie dalej, jak tydzień temu, gdy Kirijenko wyraził gotowość złożenia urzędu, Jelcyn odpowiedział mu: „Pracujcie dalej!”. Nie dalej, jak trzy miesiące temu, Jelcyn wykręcał ręce Dumie i krajowi, domagając się zatwierdzenia Kinder-niespodzianki (taki przydomek polityczna Moskwa nadała młodemu szefowi rządu - wybr. PAP) na premiera. Izba niższa parlamentu zgodziła się dopiero za trzecim razem, pod groźbą rozwiązania.

Nie dalej, jak pięć miesięcy temu, na dwa tygodnie przed 60-leciem Czernomyrdina, Jelcyn odwołał go ze stanowiska szefa rządu. Czernomyrdin to ścierpiał. Teraz weźmie rewanz.

Już nigdy nikt nie uwierzy w słowa Jelcyna. Już nigdy swoim osobistym autorytetem Jelcyn nie przeforsuje żadnej decyzji, która jemu wyda-

się optymalna, a społeczeństwu - wapliwa. Już nigdy Duma nie uwierzy w prezydentowi.

Jeśli wcześniej jego postępek, przy wszystkich okolicznościach obciążających, traktowane były jako postępek szefa państwa, to teraz będą to tylko postępek folklorystycznego bohatera, wywołujące śmiech.

Jelcyn nie zdoła już dyktować swoich warunków krajowi. Teraz warunki będzie dyktował Wiktor Czernomyrdin. I Giennadij Sieleznow, czyli Duma.

Czernomyrdin oczywiście sformuje nowy rząd. Faktycznie będzie to gabinet koalicyjny, z udziałem komunistów i ich sojuszników. Będzie to rząd „różowy, moony”, czyli, jak kiepskie wino - tani, ale związający z niegłębokością.

Taki rząd nie rozwiąże żadnego problemu gospodarczego. Jedyne uspokoi Dumę i uszczęśni górników, protestujących od kilku miesięcy przed Białym Domem. Zachodnich inwestorów odstraszy od Rosji na dobre.

W posunięciu tym nie ma żadnych plusów. Przejrzą wszyscy. Prezydent, reformy wolnorynkowe, klasa średnia. Jak mawiał Talleyrand - to gorzej niż przestępstwo, to - błąd. To koniec reżimu. To jego upadek.

Ukraina

Święto w radzieckim stylu

W radzieckim stylu przebiegała w poniedziałek w Kijowie defilada z okazji 7. rocznicy niepodległości Ukrainy.

Przemarsz wojsk i pierwsza w historii demonstracja uzbrojenia ukraińskiej armii do złudzenia przypominała defilady 7 listopada na moskiewskim Placu Czerwonym upamiętniające przejście władzy przez bolszewików.

Około 5 tysięcy żołnierzy, marynarzy i milicjantów wraz z ponad 100 sztukami sprzętu bojowego przeddefilowało po świeżo wyremontowanej centralnej ulicy Kijowa - Chreszczatyku.

Cierpiąca skądinąd na wielkie kłopoty finansowe i roznoszona od wewnątrz przez „didowszczyznę” (znaczenie brutalniejsze niż polska „fala”) nieręglaminowe stosunki między żołnierzami, ukraińska armia pokazała wszystko, co ma najlepszego.

Na Chreszczatyku zaprezentowano rakiety taktyczne „Toczk’a”, rakietowe systemy przeciwlotnicze S-300, rakiety przeciwpancernie, działa typu „Hiacynt”, wreszcie bojowe wozy piechoty. Zabrakło jedynie samolotów i czołgów T-84, które Ukraincy uważają za jedne z najlepszych na świecie.

Występując przed rozpaczącymi defilady, minister obrony Ukrainy generał Aleksandr Kuzmuk powiedział, że w ciągu 7 lat niepodległości Ukraina zdobyła wszystkie atrybuty samodzielnego państwa.

za największe osiągnięcie tego okresu minister uznał przyjęcia przed dwoma laty nowej konstytucji.

Uwagę komentatorów obecnych na defiladzie zwrócił uwagę fakt, że w wystąpieniu ministra obrony nie padło słowo o współpracy Ukrainy z NATO, ani o strategicznym celu państwa, jakim jest integracja ze strukturami europejskimi i euroatlantyckimi.

Kuzmuk podkreślił natomiast znaczenie neutralności Ukrainy i nieprzynależności do żadnego z bloków wojskowych.

Dzień wcześniej na uroczystym zebraniu z okazji Święta Niepodległości, przewodniczący Rady Najwyższej Ukrainy Ołeksandr Tkaaczko nawoływał, aby nie wstydzili się 70 lat władzy radzieckiej na Ukrainie. Jego zdaniem, bez tego okresu nie byłoby niepodległej Ukrainy.

Tkaaczko zapowiedział też, powołując się na obecnego na sali Pałacu Ukrainy prezydenta Leonida Kuczma, iż wkrótce ogłoszony zostanie Narodowy Program Odrodzenia Ukrainy przewidujący m.in. skorygowanie kursu reform.

Prezydent Kuczma nie wystą-

pił z oficjalnym przemówieniem na żadnej z uroczystości poświęconej Świętu Niepodległości.

Przed siedmioma laty - 24 sierpnia 1991 roku Rada Najwyższa Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej uchwaliła pod wpływem nieudanego zamachu stanu w Moskwie - Akt Niepodległości Ukrainy.

Przyjęcie tego dokumentu, a następnie zatwierdzenie go 1 grudnia 1991 roku przynajmniej większości ponad 90 procent głosów w ogólnoukraińskim referendum, praktycznie zdecydowało o rozpadzie ZSRR.

Tydzień później, po spotkaniu w Puszczu Białowieskiej przywódców Rosji, Ukrainy i Białorusi - ZSRR przestał istnieć.

Niemcy-wybory

Kancelerz rozpoczął gorącą fazę kampanii wyborczej

Kanceler Niemiec Helmut Kohl jest przekonany, że jego chrześcijańscy demokraci z CDU skutecznie uporają się z wyzwaniem socjaldemokratów (SPD) w wyborach parlamentarnych 27 września. W niedzielę Kohl rozpoczął w Dortmundzie gorącą fazę kampanii wyborczej.

„Możemy zwyciężyć, chcemy zwyciężyć i zwyciężymy” - zapowiedział Kohl 18 tysięcy ludzi, przybyłych na wiec wyborczy CDU. Kanceler ostrzegł, że 27 września elektorat niemiecki będzie wybierał „między bezpieczeństwem a ryzykiem, między wzrostem a spadkiem”.

Kohl przekonywał, że rząd koalicji socjaldemokratów z Zielonymi oznaczałby „koniec wzrostu i kres nadziei wielu ludzi na miejsce pracy”.

Socjaldemokraci, których kandydatem na kancelerza jest Gerhard Schroeder, rozpoczęli swoją gorącą fazę dzień wcześniej.

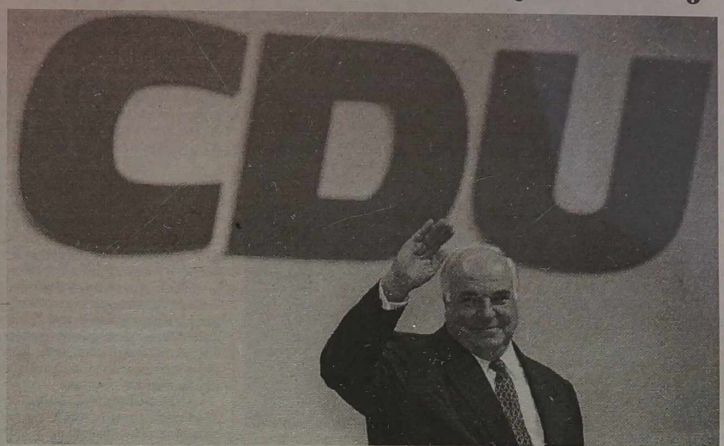
Schroeder zapewnia wyborców, że to on i jego SPD położą kres 10-procentowemu bezrobociu, najwy-

szemu w powojennej historii Niemiec. Miejsca pracy stają się kluczowym elementem kampanii wyborczej.

Kohl, sprawujący urząd kancelerza Niemiec od 1982 r., jest najstarszym stażem szefem rządu w Europie, a obecnie walczy o piątą kadencję.

Badania opinii publicznej są jednak niekorzystne dla chrześcijańskich demokratów. Najnowsze wyniki ankiet świadczą w dalszym ciągu o kilkuprocentowej przewadze SPD nad CDU. Także „konkurs popularności” Kohl - Schroeder wypadł zdecydowanie na niekorzyść obecnego kancelerza.

„Wielu wyborców jest wciąż niezdeterminowanych. To nasza szansa. Ale musimy jasno uzmysłowić im, jaka jest stawka: przyszłość Niemiec” - powiedział kancelerz, zarzucając przy okazji swemu rywalowi, że brakuje mu doświadczenia, że nie ma odpowiedzi na najważniejsze pytania, a nawet, że sam nie wie, czego chce.

Helmut Kohl jest przekonany, że jego chrześcijańscy demokraci z CDU skutecznie uporają się z socjaldemokratami. Fot. EPA-ELTA

Rosja-USA

„Dziękujemy Clintonowi”

Komentatorzy moskiewskich dzienników wątpią, by prezydent Borys Jelcyn, choć nazwał czwartkowy atak rakietowy USA na cele w Afganistanie i Sudanie „akcją terrorystyczną”, zaryzykował odwołanie wrześniowej wizyty Billa Clintona w Moskwie.

W piątek izba niższa parlamentu, Duma popętała akcję Waszyngtonu i zwróciła się do Jelcyna, by zastanowił się, czy w zaistniałej sytuacji przyjazd Clintona do Rosji jest celowy.

„Lzwiestija” uważają, że „Rosja w żadnym wypadku nie może pozwolić sobie teraz na kłótnię z USA”. „Zbyt opłakana jest nasza sytuacja gospodarcza. Zbyt silnie jesteśmy uzależnieni od zagranicznych kredytów i inwestycji” - napisał w sobotę ten moskiewski dziennik.

Zdaniem „Lzwiestii”, „istniejesz jeden powód, dla którego rosyjska dyplomacja nie będzie dramatyzowała sytuacji”. „Amerykanie ostrzegli z rąk terytorium krajów, których obecne reżimy trudno zaliczyć do sojuszników Rosji. USA uderzyły nie tylko w bazy bin Laden, ale również w swoje stosunki z afgańskim ruchem talibów - nieprzejednanym wrogiem Rosji i jej partnerów z WNP” - twierdzi moskiewska gazeta. „Lzwiestija” są zdania, że „po tym, co się stało, jest mało prawdopodobne, aby Waszyngton nalegał na uznanie reżimu talibów za legalny rząd Afganistanu. A to leży w interesie Rosji”.

„Im dłużej religijni fanatycy z Kabulu pozostaną w izolacji międzynarodowej, tym łatwiej będzie Moskwie prowadzić z nimi walkę, po-

pięć antytalibowski „Alians Północny” i umacniać południowe granice Wspólnoty” - ocenia dziennik.

Z kolei „Kommersant-Daily” zauważył, że w prywatnych rozmowach rosyjscy dyplomaci nie ukrywają, że czwartkowa akcja Waszyngtonu „ma pozytywne aspekty dla Rosji”.

„Nie dalej, jak tydzień temu prezydent Jelcyn wezwał do powstrzymania talibów. Teraz Amerykanie uznali bezpośredni związek talibów z międzynarodowym terroryzmem” - napisała gazeta.

„Co więcej, uderzając w terytoria kontrolowane przez talibów, USA stanęły na czele walki z tym ekstremistycznym ruchem” - dodaje „Kommersant-Daily”. „Rosja, widząc w talibach bezpośrednie zagrożenie dla południowych rubieży WNP, może teraz odechnąć z ulgą” - streszcza dziennik opinię anonimowego dyplomaty z Placu Smoleńskiego (siedziby rosyjskiego MSZ).

Natomiast dziennik „Siednodnia” napisał, że, amerykańskie „Tomahawki” nie tylko boleśnie podrażniły dumę całego świata muzułmańskiego, ale rykoszetem umożliwiły południowo granice WNP”.

„Ponieważ nikt nie jest w stanie przewidzieć, ile pocisków manewrujących trzeba, by poprawić nadszarpniętą reputację amerykańskiego prezydenta, można mieć pewność, że nieostrożnych ruchów w kierunku północnym talibowie w najbliższym czasie nie wykonają”.

„Siednodnia” uważa też, że czwartkowym atakiem USA przekreśliły nadzieje Turkmenistanu na uniezależ-

nienie swojego eksportu gazu ziemnego i ropy naftowej od Rosji.

„Nie bacząc na poprawne stosunki Turkmenbasy (prezydenta Turkmenistanu Saparmurada Nijazowa - przyp. PAP) z talibami, rury przyjdzie, mimo wszystko, skierować na północ. Innych kompanii i innych tras po zbombardowaniu Afganistanu (Nijazow) nie znajdzie. Odciaj je Clinton” - pisze moskiewski dziennik.

„Siednodnia” swój komentarz opatrzył tytułem „Dziękujemy Clintonowi” i podtytułem: „Amerykańskie rakiety wsparły rosyjski biznes i spokój na granicy WNP”.

Również „Niezawisimaja Gazeta” dopatrzyła się „ewidentnych plusów” w amerykańskim ataku.

„Po pierwsze, Rosja może umocnić swoje wpływy w świecie islamskim, jeśli jednoznacznie wyrazi swój negatywny stosunek do tej akcji.

Po drugie, talibowie, którzy potencjalnie zagrażają stabilności południowych rubieży Rosji, otrzymali poważny cios i zarazem sygnał, że nie wszystkie ich działania pozostaną bezkarne.

Po trzecie, Rosja będzie teraz miała więcej podstaw, aby w razie potrzeby, użyć twardych środków wobec siły, która będzie jej zagrażała.

Po czwarte, Moskwa, nie narażając się na krytykę z zagranicy, będzie miała podstawy do podjęcia działań represyjnych wobec terrorystów (na przykład - biorących zakładników na terytoriach przez siebie kontrolowanych)” - uważa „Niezawisimaja Gazeta”.

Terroryzm

Nowy front w wojnie z bin Ladenem

Prezydent Bill Clinton zarządził blokadę wszelkich transakcji finansowych między firmami amerykańskimi i obywatelami USA a terrorystyczną organizacją Osamy bin Laden a i wezwał w sobotę inne kraje do pomocy śladem Stanów Zjednoczonych.

Zapowiedział, że USA powinny się przygotować na „długą walkę” z terroryzmem. Przewidywał, że naloty na obiekty w Sudanie i Afganistanie mogą nie być ostatnim atakiem na terrorystów.

Czwartkowe ataki rakietowe były wymierzone w przypuszczalne obozy szkoleniowe terrorystów w Afganistanie, podlegające bin Ladenowi oraz na pracującą dla potrzeb terrorystów fabrykę farmaceutyczną w Sudanie.

„Nie wolno oferować żadnego schronienia ani terrorystom ani ich pieniądzą” - oświadczył Clinton w cotygodniowym wystąpieniu radiowym z wyspy Martha's Vineyard w stanie Massachusetts, gdzie spędza urlop.

Anonimowi przedstawiciele USA przyznali, że blokada transakcji z USA nie będzie miała wielkiego wpływu na fortunę Osamy bin Laden, ocenianą na 300 mln dolarów.

Saudyjski milionier i fanatyk islamscy, obarczany odpowiedzialnością za

zamachy na ambasady USA w Kenii i Tanzanii, zapewne nie umieszcza swych aktywów w zasięgu jurysdykcji amerykańskiej.

Waszyngton ma zamiar skonsultować się z sojusznikami i przekonać ich do podjęcia podobnych działań przeciwko imperium bin Laden, który przypuszczalnie finansuje szeroką sieć terrorystyczną - twierdzą przedstawiciele USA. „To dopiero pierwszy krok” - zapewnił.

Osama bin Laden zagroził Stanom Zjednoczonym zemstą za naloty na bazy w Afganistanie i Sudanie. Groźbę przekazał powiązani z nim islamscy radykalowie.

Zapewnił oni, że bin Laden nie ma nic wspólnego z zamachami w Nairobi i Dar es Salaam, w których zginęły 263 osoby, a ponad 5 tys. zostało rannych.

Największe ugrupowanie ekstremistów islamskich w Egipcie - Dżama'ia Islamiya (Grupa Islamska) - wezwało muzułmanów na całym świecie do odwetu. „Miliard muzułmanów jest gotowych zmienić swe ciała w bomby” - ostrzegł.

Ugrupowanie Dżama'ia Islamiya odpowiada m.in. za masakrę turystów w Luksorze w listopadzie ubiegłego roku. Zginęło wówczas 58 osób.

Jugosławia-Kosowo

Rozproszeni, lecz powrócą

Minister spraw zagranicznych Austrii Wolfgang Schuessel oświadczył, że Wyzwolenie Armia Kosowa (WAK) nie została zniszczona w wyniku ofensywy jugosłowiańskich sił rządowych. Po prostu rozproszyła się i znów powróci.

Schuessel, którego kraj przewodniczy w tym półroczu Unii Europejskiej, stwierdził w wywiadzie telewizyjnym, że władze Jugosławii powinny wykorzystywać okazję, jaką stworzyły ich sukcesy wojskowe, by podjąć rzeczowe negocjacje z przywódcami Albanczyków w Kosowie.

Zapytany o możliwość międzynarodowej interwencji wojskowej w Kosowie, Schuessel oświadczył, że byłoby lepiej gdyby NATO podjęło jakąś akcję militarną przeciwko celom serbskim. Kilka miesięcy temu „W chwili obecnej interwencja wojskowa nie jest bardzo prawdopodobna” - stwierdził szef dyplomacji austriackiej.

W tym samym czasie, gdy o proble-

mie Kosowa wypowiedział się minister spraw zagranicznych Austrii Wolfgang Schuessel, kanclerz Niemiec Helmut Kohl ostrzegł, że jeśli w ciągu najbliższych dwóch miesięcy wspólnota międzynarodowa nie ureguluje kryzysu w Kosowie, w okręgu tym dojdzie do katastrofy humanitarnej.

Wskazał on, że już w połowie października na Bałkanach rozpocznie się zima. Zaskoczy ona setki tysięcy Albanczyków, którzy porzucili swoje domy i ukrywają się w lasach i grocie przed wojną domową.

„Przed wszystkim głos powinna zabrać Rada Bezpieczeństwa ONZ - stwierdził szef rządu niemieckiego w wywiadzie dla telewizji ZDF. W chwili obecnej Rosja nie jest gotowa do podejmowania radykalnych środków lub wstrzymania się od głosu w Radzie Bezpieczeństwa. Dlatego wspólnota państw świata powinna znaleźć poparcie nad tą sprawą”.

Indie

800 ofiar rytualnego rzucania kamieniami

Dostać kamieniem, to dobry znak, przynajmniej dla mieszkańców dwóch indyjskich wsi, którzy uczestniczą w dorocznym festiwalu Gotmar. W tym roku szczęście dopisało aż 800 ludziom, a 25 trafiło nawet do szpitala, i to w stanie krytycznym. Festiwal opisała w niedzielę agencja United News of India.

Nikt nie potrafi powiedzieć, skąd wywodzi się ów obyczaj, ale

mieszkańcy dwóch wiosek koło miasta Chindwara, 750 km na południe od Delhi, co roku w sierpniu ustawiają się na przeciwnych brzegach rzeki, obrzucając się kamieniami i wyzywskami.

Później pod gradem kamieni odbywa się jeszcze wyścig do drzewa koło miejscowej świątyni.

Festiwal kończy się wspólną biesiadą i zabawą.

Brytania-Diana

Odrzucają tezę o przypadku

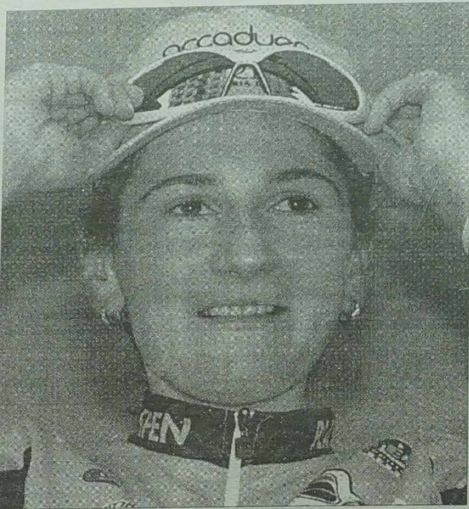
Rok po śmierci księżnej Diany w Paryżu coraz więcej Brytyjczyków odrzuca tezę o przypadku - wskazuje sondaż, którego wyniki opublikował „Sunday Times”.

Według sondażu 41 proc. indagowanych Brytyjczyków nie akceptuje oficjalnej wersji wydarzeń, które doprowadziły do tragicznej śmierci Diany.

Prwie jedna czwarta ankietowanych osób wierzy w spisek, którego celem było zabicie księżnej.

W podobnym sondażu przed niepełną rokiem, 84 proc. zapytanych Brytyjczyków uznało, że śmierć Diany była przypadkowa.

Kolarstwo

E. Puczinska zwyciężyła Tour de France

Zawodniczka litewska Edita Puczinskaite, która w listopadzie ukończyła 23 lata, po raz pierwszy w historii triumfowała w kolarskim wyścigu Tour de France. Wygrała ona 12-etapowy wyścig długości 1348 km w czasie 40 godz. 42 min. 21 sek., będąc liderką od pierwszego etapu. Drugie miejsce w klasyfikacji generalnej zajęła Włoszka Fabiana Luperini, która przegrała do zwyciężczyni 1.29. Trzecia była inna Włoszka Alessandra Cappellotto - strata 2.11. Czwarta finiszowała Rosjanka Walentyna Polchanowa (-4.28). Na piątej pozycji uplasowała się Rusa Polikewiczute (-7.12), a na szóstą jej siostra Jolanta (-9.34). Zita Urbonaite zajęła 28 miejsce, Liuda Triabaitė była 56.

Dziesiąty etap Wielkiej Peli długości 115 km Saint-Louis - Gerardmer wygrała Norweżka Gunn-Rita Dahle - 3:33.37. Ze stratą 25 sek. na trzeciej pozycji finiszowała liderka wyścigu Puczinskaite. Druga była Szwajcarka Barbara

Heeb (-24 sek.). Cappellotto i Luperini zamotowały stratę 37 sek.

Jedenasty etap długości 125 km, z metą w Saint-Louis, zakończył się finiszem peletonu, a najszybsza była Niemka Petra Rosner - 3:28.45. Na trzeciej pozycji finiszowała Zita Urbonaite, a na czwartej Jolanta Polikewiczute. E. Puczinskaite była ósmą z tym samym czasem co zwyciężczyni.

Ostatni etap wyścigu składał się z dwóch części. Pierwszą długości 74 km wygrała Włoszka Luisiana Pogoraro - 2 godz. 42 sek. Na trzecim miejscu finiszowała ze stratą 30 sek. Litwinka Zita Urbonaite. Drugą część był wyścig indywidualny na czas na dystansie 7 km. Wygrała go kolarzka rosyjska Zulfiya Zabirowa - 9 min. 41 sek. E. Puczinskaite finiszowała na 4 miejscu ze stratą 7 sek. J. Polikewiczute była 8 (-26).

NA ZDJĘCIU: Edita Puczinskaite. Fot. EPA-ELTA

Lekkoatletyka

V. Alekna zdobył medal brązowy

W stolicy Węgier Budapeszcie dobiegły końca mistrzostwa Europy w lekkiej atletyce - ostatnie mistrzostwa w bieżącym stuleciu. Następnie za cztery lata odbędzie się w Niemczech, w Monachium.

Wśród 1260 sportowców z 44 krajów startowało również 16 najlepszych atletów litewskich. Jak było do przewidzenia, najlepiej z nich wystąpił dyskobol wicemistrz świata Virgilijus Alekna. Zdobyl on jedyny medal dla litewskiej ekipy, tym razem brązowy.

W walce o złoty medal V. Alekna tym razem musiał uznać wyższość zawodników niemieckich. Tytuł mistrza Europy zdobył Lars Riedel wynikiem 67,07 m. Drugi był jego rodak Juergen Schult - 66,69 m. Alekna uzyskał 66,46 m.

W zawodach finałowych wystąpili jeszcze dwaj dyskobole z Litwy. Mistrz olimpijski z Barcelony Romas Urbas w starciu po dłuższej przerwie wywołał średnio. Rzutem na 61,66 m uplasował się na 9 miejscu. Vaelvas Kidykas był jedenasty - 60,21 m.

O krok od medalu była siedmioboistka Remigija Nazaroviene, która ostatecznie zajęła czwarte miejsce - 6394 pkt. Mistrzynią Europy została Brytyjka Denise Lewis, która zgromadziła 6559 pkt. Medal srebrny wywalczyła Polka Urszula Włodarczyk (6460 pkt), która bardzo dobrym finiszem w biegu na 800 m potrafiła przesać na trzecią pozycję Białorusinkę Natalię Sazanowicz - 6410 pkt.

Audrius Raizgys w eliminacjach trójścoku wynikiem 16 m 39 cm zajął 14 miejsce wśród 33 uczestników i do finałowych zmagani nie zakwalifikował się. W finale zwyciężył Brytyjczyk Jonathan Edwards - 17,99 m. Drugi był Rosjanin Denis Kapustin - 17,45 m, a trzeci Bułgar Rostislav Dimitrov - 17,26.

Mariana Machado (Portugalia) wygrała bieg maratoński (2:27.10). Wyrpedziła ona na finiszu biegaczkę z Rosji Madinę Bikitagirova (2:28.01) i Włoszkę Maure Viceconti (2:28.31). Jedyna reprezentantka Polski Renata Paradowska zajęła 11 miejsce (2:32.18). Litwinka Vilija Birbilaitė nie ukończyła dystansu. Wycofała się ona po przebiegnięciu pół dystansu.

Po trójnym zwycięstwie reprezentantów Włoch zakończył się bieg maratoński mężczyzn. Zwyciężył Stefano Baldini (2:12.01), przed Danilo Goffi (2:12.11) i Vincenzo Modica (2:12.53). Włosi wygrali drużynowy Puchar Europy mężczyzn w biegu maratońskim (suma wyników czterech najszybszych biegaczy z danego kraju). Dalej idą Hiszpanie, Portugalczycy, Francuzi i Rosjanie.

Polak Artur Partyka udowodnił, że nadal jest zawodnikiem najwyższej światowej klasy w skoku wzwyż. Po dramatycznej końcówce wygrał on konkurs wynikiem 234 cm. Na drugiej pozycji z takim samym wynikiem uplasował się Brytyjczyk Dalton Grant, a trzeci był Rosjanin Siergiej Kaługin - 232 cm. Partyka po raz pierwszy wywalczył złoty medal mistrzostw Staroego Kontynentu na otwartym stadionie.

W biegu na 400 m zwyciężył Brytyjczyk I. Thomas - 44,52 sek. Medal srebrny wywalczył Robert Mackowiak, który wynikiem 45,04 ustanowił nowy rekord Polski. Trzeci był Brytyjczyk M. Richardson - 45,14. Tomasz Czubak był czwarty (45,43), a Piotr Haczek piąty (45,46).

W biegu sztafetowym 4x100 m mężczyzn zwyciężyli Brytyjczycy - 38,52 sek. Druga była sztafeta Francji - 38,87 sek. Medal brązowy zdobyli Polacy Marcin Krzywański, Marcin Nowak, Piotr Balcerzak i Ryszard Pilarczyk - 38,98.

Dziesiąt wspaniałemu finiszowi mistrzyni Europy w biegu na 100 m Ch. Arron na ostatniej zmianie sztafety 4x100 m tytuł mistrzyni przypadł Francji - 42,59. Druga była sztafeta Niemiec - 42,68, a trzecia Rosji - 42,73.

Drugi złoty medal w tych mistrzostwach zdobyła Irlandka Sonia O'Sullivan, która wygrała bieg na 5000 m - 15:06,50. Srebrny medal zdobyła Rumunka Gabriela Szabo - 15:08,31, a brązowy Hiszpanka Marta Dominguez - 15:10,54. Piętnasta była Polka Dorota Gruga.

W skoku wzwyż wygrała Rumunka Monica Dinescu - 197 cm. Srebrny medal z rekordem życiowym zdobyła Polka Donata Janecwicz - 195 cm, a trzecia była Alina Astafei z Niemiec - 195 cm.

Po pięćdziesięciu pojedykach czwórka Polaków: Ryszard Ryskiucwicz, Tomasz Czubak, Piotr Haczek i Robert Mackowiak zdobyła srebrny medal w sztafecie 4x100 m - 2:58,88. Uległa ona nieznacznie w walce o złoty medal sztafecie brytyjskiej - 2:58,68, a trzecie miejsce zajęli biegacze Hiszpani - 3:02,47.

Sztafeta 4x400 m wygrały Niemki - 3:23,03. Druga była Rosja - 3:23,56, a trzecia W. Brytania - 3:25,66.

Doping

Światowa konferencja na początku lutego

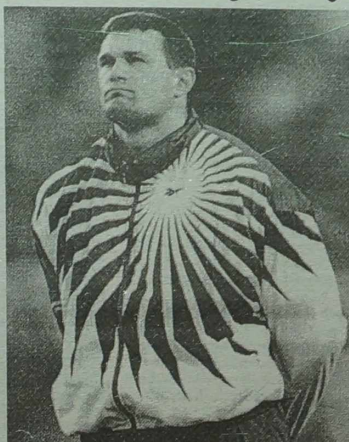
Międzynarodowy Komitet Olimpijski ogłosił, że światowa konferencja dotycząca walki z dopingiem odbędzie się w dniach 2-3 lutego przyszłego roku w siedzibie MKOl w Lozannie.

W czwartek w Lozannie zebrał się Komitet Wykonawczy MKOl, aby omówić kwestie przygotowań do konferencji. Po zakończeniu porannej sesji obrad dyrektor generalny MKOl Francois Carrard oświadczył, iż podjęto już istotne decyzje. W programie „szczytu antydopingowego” znajdą się cztery wielkie tematy, nad którymi pięćdziesiąt sprawować i ponosić odpowiedzialność za prace czworo wiceprezów kierujących MKOl.

Te cztery wielkie tematy to:

1. Ochrona sportowców; odpowiedzialna: Aneta Defrantz (USA)
  2. Kwestie medyczne i prawne; definicja dopingów; odpowiedzialny: Keba Mbaye (Senegal)
  3. Etyka, prewencja, edukacja, informacja; Pal Schmitt (Węgry)
  4. Aspekty finansowe walki z dopingiem; Richard Pound (Australia)
- Książką Alexandre de Merode, szef komisji medycznej MKOl, będzie miał prawo wglądu w prace wszytkich grup roboczych.

***
Trzeba przypomnieć, że w ostatnim czasie zarysowała się wyraźnie różnica zdań we władzach MKOl w kwestii dopingów. Pod koniec lipca prezydent MKOl

W klasyfikacji medalowej najlepsza była ekipa Wielkiej Brytanii, która zdobyła 9 złotych, 4 srebrne i 3 brązowe medale. Drugie miejsce przypadło Niemcom (8+7+8), a trzecie Rosji (6+9+7). Polska zajęła czwarte miejsce (3+4+1). Był to najlepszy występ polskich lekkoatletów w mistrzostwach Europy w ostatnim ćwierćwieczu.

Ogółem w Budapeszcie medale zdobywali przedstawiciele 26 państw. Litwa podobnie jak Austria, Holandia i Norwegia zdobyły po jednym medalu brązowym.

Mieczysław RADZIWIŁOWICZ Podium zwycięzców:

- Skok o tyczce kobiet.** 1. A. Bałałonowa (Ukraina) 2. N. Rieger-Humbert (Niemcy) 3. Y. Buschbaum (Niemcy) - wszystkie po 4,31 m. 7. M. Pyrek (Polska) 4,15 m.
- Skok o tyczce mężczyzn.** 1. M. Tarasov (Rosja) 5,81 m 2. T. Lobinger (Niemcy) 5,81 m 3. J. Galfione (Francja) 5,76 m
- Rzut dyskiem kobiet.** 1. F. Dietzsch (Niemcy) 67,49 m 2. N. Sadowaja (Rosja) 66,94 m 3. N. Grasu (Rumunia) 65,94 m
- Bieg na 400 m ppl kobiet.** 1. I. Tirlea (Rumunia) 53,37 sek. 2. T. Tereszczuk (Ukraina) 54,07 sek. 3. S. Reiger (Niemcy) 54,45 sek.
- Bieg na 200 m mężczyzn.** 1. D. Walker 20,53 sek. 2. D. Turner 20,64 sek. 3. J. Golding (wszyscy W. Brytania) 20,72 sek.
- Skok w dal kobiet.** 1. H. D. eschler (Niemcy) 7,16 m 2. F. May (Włochy) 7,11 m 3. L. Galkina 7,06 m
- Bieg na 100 m ppl.** 1. S. Dimitrova 12,56 sek. 2. B. Bukovec (Słowenia) 12,65 sek. 3. I. Korotia (Rosja) 12,85 sek
- Bieg na 110 m ppl.** 1. C. Jackson (W. Brytania) 13,02 sek. 2. F. Balzer (Niemcy) 13,12 sek. 3. R. Korving (Holandia) 13,20 sek. 5. A. Kolnatek (Polska) 13,29 sek.
- Bieg na 5000 m mężczyzn.** 1. I. Viciosa (Hiszpania) 13:37,46 2. M. Pancorbo (Hiszpania) 13:38,03 3. M. Carroll (Irlandia) 13:38,15.
- Rzut młotem kobiet.** 1. M. Melinte (Rumunia) 71,17 m 2. O. Kuzienkova (Rosja) 69,28 m 3. K. Muenchow (Niemcy) 65,61 m 7. K. Skolimowska 62,68 m.
- Bieg na 3000 m z przeszkodami.** 1. D. Kallabis (Niemcy) 8:13,10 2. A. Lambruschini (Włochy) 8:16,70 3. J. Svenoy (Norwegia) 8:18,97 8. R. Wójcik (Polska) 8:27,74
- Bieg na 1500 m kobiet.** 1. S. Mastierkova (Rosja) 4:11,91 2. C. Sacramento (Portugalia) 4:12,62 3. A. Weyermann (Szwajcaria) 4:13,62 4. A. Jakubczak (Polska) 4:13,36 6. L. Chojceka 4:15,00.
- Bieg na 800 m mężczyzn.** 1. N. Schumann (Niemcy) 1:44,89 2. A. Bucher (Szwajcaria) 1:45,04 3. L. Vydra (Czechy) 1:45,23 6. W. Kaldowski (Polska) 1:46,60.
- Rzut oszczepem mężczyzn.** 1. S. Backley (W. Brytania) 89,72 m 2. M. Hill (W. Brytania) 86,92 m 3. R. Hecht (Niemcy) 86,63 m 11. D. Trafas (Polska) 79,73 m.
- Juan Antonio Samaranch wystąpił jako lordownik „drastycznego” ograniczenia leków zakazanych substancji. W wywiadzie dla madryckiego dziennika „El Mundo” podał własną definicję dopingów. Jego zdaniem środkiem dopingowym jest tylko taki produkt, który szkodzi zdrowiu sportowca, natomiast środek, który podnosi w sposób szczytowy jego wydolność, ale nie rujnuje zdrowia, powinien być dozwolony.
- Juz następnego dnia po opublikowaniu tego wywiadu MKOl wydał oświadczenie, w którym zapowiedział zwołanie „Stanów Generalnych do spraw dopingów” - światowej konferencji, która zdefiniuje pojęcie dopingów w sporcie.
- Książką Alexandre de Merode opowiedział się w wywiadzie dla „Le Figaro” „przeciw redukcjom na lisie środków dopingowych”. „Zredukować listę oznaczałoby otworzyć drzwi pewnym formom dopingów. Przewidywać (Juan Antonio Samaranch) może mieć prywatne zdanie, ale ja tego nie rozumiem i jestem przegrybnym”. (PAP)

Pilka nożna

Remis mistrza

Piąta kolejka spotkań mistrzostw ligi Federacji Piłki Nożnej Litwy zanotowała kilka niespodzianek. Do największej doszło w Klaipėdie, gdzie miejscowy Atlantas ustąpił debiutantom rozgrywek zespołowi Dainava z Olity 1:3 (0:3).

Dwa mecze zakończyły się bezbramkowym remisem. Tak zagraly stołeczne zespoły Panemys i Geležinis Vilkas oraz Banga z Gardział z kowieńskim Inkarasem-Atletasem.

Jednej zdobytej bramki wystarczyło by wyłonić zwycięzcę w spotkaniach poniewieksiego Ekranas z kowieńską drużyną Kauno jegeriai oraz kiejdziańskiego zespołu Nevezis-Lifosa z Mastisem z Telsz.

Kowieński zespół FBK Kaunas po domowym mistrza kraju szawelska Karėdė, po pierwszej połowie prowadził gospodarze 2:0, jednakże mistrzostwo po przerwie potrafilo uzyskać wyrównanie.

Po 20-dniowej przerwie

Rozebrana podczas minionego weekendu piąta kolejka polskiej ekstraklasz piłkarskiej po niespodziewanej 20-dniowej przerwie była dość marna. Publiczność chyba nieco odzwyczaiła się od przychodzenia na ligową piłkę. Na trybunach ośmiu stadionów stawilo się za ledwie okolo 28 tys. kibiców.

Trzeci zwycięstwo z rzędu odnielisi Lechze Wisły Kraków, którzy pokonali Piask Poznań 2:1. Na drugiej pozycji (7 pkt) w tabeli jest Legia Daeowo Warszawa, która pokonała zespół Amicia Wroneki 3:1. Piłkarze Górnika Zabrze po wygranej 2:0 z Polonią Warszawa wyszli na trzecią pozycję (7 pkt).

Oto inne wyniki: Ruch Chorzów - Stomil Olsztyn 1:0, GKS Katowice - Widzew Łódź 0:2, ŁKS-Ptak Łódź - Zagłębie Lubin 0:2, Pogoń Szczecin - Odra

Wodzisław 1:0, GKS Bełchatów - Ruch Radzionków 2:1.

M. PIASECKI

Hokej na trawie

Pozostali w drugiej lidze

W Bratysławie zakończyły się młodzieżowe mistrzostwa Europy w hokeju na trawie kobiet. Reprezentacja Włoch zajęła w nich piąte miejsce i zachowała prawo występu w drugiej lidze. W walce o 5 miejsce najpierw Litewskie laskarki pokonały zespół Włoch 2:0 (0:0) i przystąpiły do spotkania ze Szkocją, która pokonała Słowację aż 6:0. Decydujący mecz wygrały Litwinki 2:1 (1:1).

W półfinałowej turze Polki przegrały z Francją 0:4 (0:0), a Walia pokonała Rosję 2:1 (2:0). W ostatnim meczu o trzecie miejsce reprezentacja Polski przegrała z Rosją 1:3 (1:0) i nie awansowała do pierwszej ligi.

Turniej wygrała Francja, która w finale pokonała Walię 2:0 (0:0). Trzy pierwsze drużyny wywalczyły awans do pierwszej ligi.

Zdegradowana reprezentacja Włoch rozgromiła również spadkowiczka - Słowację 7:0.

Zeglarstwo

M. Kusznierewicz - mistrzem świata

Mateusz Kusznierewicz został egłarskim mistrzem świata w klasie Finn. Wyrpedził on Szweda Frederika Loofa oraz Francuza Xaviera Roharda. Dobrze spisał się Dominik Zycki, który w stawce 84 rywali zajął 15 miejsce. Andrzej Czapski był 47.

Dzięki świetnym postawie Mateusz Kusznierewicz wywalczył polskiemu żeglarszowi w tej klasie prawo startu w igrzyskach olimpijskich w Sydney w 2000 roku. Kusznierewicz jest mistrzem olimpijskim w klasie Finn z Atlanty.

JAN NOWAK KURIER Z WARSZAWY

Jak już wspominałem, ze wszystkich odcieroci Okręgu Łódzkiego, którzy zaczęli tam pracę w początkach okupacji, chyba tylko jeden „Gertruda” utrzymał się na miejscu i na wolności. Nigdy nie został przez Niemców rozpoznany ani w Łodzi, ani później na Śląsku. Zauważałem to w mniejszym stopniu szacunku, a bardziej żelaznemu przestrzeganiu reguł konspiracji. Dowodzenie w obu tych okęgach wymagało niezwykłej odwagi osobistej, ale Janke od wagę umiał łączyć z wielką ostrożnością. W odróżnieniu od wielu innych dowódców, którzy zbyt łatwo rozgrzeszali się myślą, że na wojnie straty są nieuniknione, „Gertruda” nie szafował lekkomyślnie ludzkim życiem i starał się tak działać, by uniknąć ofiar.

Komórka „N” w Łodzi rozrosła się w krótkim czasie bardzo powoli. „Gertruda” tak jednak sprawy urządzał, że stale miał tylko z nim i z człowiekiem, którego wyznaczył na kierownika „enoweli” roboty. W dniu pierwszego spotkania zaprowadził mnie do jego mieszkania przy Skorkupki Kandydat, „Gertrudy” okazał się nie tylko folksdeutsem, ale i członkiem partii, który za Niemca podał się na samym początku okupacji na rozkaz organizacji, a następnie, również w polskich ce-

lach konspiracyjnych, wstąpił do NSDAP. Nazywał się Jan Lipsz, a w komórce „N” wybrał sobie pseudonim „Anatol”. Zatrzymaliśmy się w mieszkaniu „Anatola” nie było połączone z żadnym ryzykiem. Pracował jako majster w fabryce włókienniczej, a przy różnych okazjach występował nawet w mundurze hitlerowskim.

Przedzierzgnawszy się w skórę Niemca „Anatol” działał jak prawdziwy Wallenrod. Już w początkach okupacji utworzył własną organizację podziemną liczącą kilkadziesiąt ludzi, którą nazwał Legia Narodową. Podporządkował ją później lojalnie komendantowi ZZW w Łodzi. Współpracownicy Akcji „N” w Łodzi rekrutowali się przeważnie właśnie z tego Legii i tzw. „drugiej śmierci”, która istniała w łonie tej organizacji. Dotychczas miałem do czynienia z Polakami, którzy z musu stali się folksdeutkami, ale przez rodowitych Niemców traktowani byli nieufnie. Teraz po raz pierwszy miałem bezpośredni kontakt z człowiekiem, który nie tylko był uważany za Niemca, ale należał do partii hitlerowskiej, miał głęboki pogląd i szerokie kontakty wśród rodowitych Niemców, a jednocześnie był gorliwym patriotą polskim zasługującym na pełne zaufanie. Do tego wszystkiego dochodziła jeszcze – jak się zorientowałem – niepospolita inteligencja.

„Gertruda” postawił mi kilka twar-

dych warunków podkorytowanych wymogami konspiracji i specyficzną sytuacją w Łodzi. Przede wszystkim musiałem się zobowiązać, że biębule dla nich będą przynosić sam, nie wyręczając się innymi. Gdyby zaszła konieczność wysłania kuriera, miał oddać paczkę na podaną skrzynkę. Mój własny kontakt ograniczony został wyłącznie do „Anatola” i „Gertrudy”. Umówiliśmy dokładnie system alarmowy w razie wypadki w Warszawie, Łodzi albo w terenie.

Wracalem w tym dniu do Warszawy głęboko przekonany, że Łódź odegra kluczową rolę w naszej ofensywie psychologicznej. To co działo się później, opisuje Janke w swoich wspomnieniach: „Janek” zaczął przwozić całe wory prasy dla Niemców. *Der Klabaubermann* (autor błędnie podał w książce nazwę „Der Kladderadatsch” – przyp. autor), *Der Frontkämpfer*, *uloiki*, *bruszurki*, *tygodniki*... *W prasę te zaczęliśmy zaopatrywać początkowo miejscowy garnizon, szpital, Kraftfahrtheimpark itd. ... Odwiedzający rannych w szpitalu umieszczali wydawnictwa „N” ... w czytelni* (jw. Str. 96/97).

Komórka Akcji „N” w Łodzi nie zadowalała się materiałami i instrukcjami otrzymywanymi z Warszawy. Mieli swoją drukarnię i zaczęli produkować „emki” na własną rękę oraz przedrukowywać egzemplarze, które im przywozilem. „Anatol” świetnie wykorzystując rozszereżenie środowiska niemieckiego w Łodzi rozwinął koronkową robotę „S”. Polegała ona na pisaniu anonimów zawierających co najmniej część prawdy na temat różnych nadużyć, aby milosnych, zdrad małżeńskich itd. Anonimy tak były redagowane, że naprowadzały odbiorcę na fałszywy ślad autora, intryga zaś tak była obmyślona, by skłócić Niemców na ważnych stanowiskach. W wyniku tej akcji dochodziło do dzikich awantur, a nieraz i bójek. W listach podpisywanych imieniem i nazwiskiem upatrzonych Niemców „Anatol” i jego współpracownicy wprowadzali jakieś wzmianki o faktach i nadużyciach, które adresat trzymał w tajemnicy. Za milczenie korespondent domagał się oskarżenia. Komórka „Anatola” wysyłała masowo fałszywe nakazy płatnicze z wygórowanymi wymiarami podatkowymi, przy czym Steueramt domagał się dostarczenia dowodów kasowych za ostatnie dwa, trzy lata. Wysyłał fikcyjne wezwania na pogoty do odbioru paczek kierowane w ręce do dyktarstwa gestapo i policji. Na te poszukiwania „zaginionych” paczek także dochodziło do awantur, tym głośniejszych, im wyżej postawiony był adresat.

Jak już była o tym mowa, Akcja „N” podsywała się pod fikcyjne, nie istnie-

jące organizacje niemieckie. Wydawało mi się od początku, że największym osiągnięciem byłoby odszukanie autentycznego niemieckiego ośrodka konspiracyjnego i nawiązanie z nim kontaktu. Odrzucałem uprzejmy pogląd, że nie ma „dobrych” Niemców i że wszyscy bez wyjątku są zbrodniczymi nacjonalistami. Skoro biębule „N” spotykała się nie tylko z zainteresowaniem, ale z życzliwym przyjęciem i komentarzami świadczącymi, że lekture trafia na podatny grunt i że w miarę przedłużania się wojny i niepowodzeń na froncie rosną nastroje opozycyjne, wydawało się logiczne, że muszą gdzieś być głęboko schowane niemieckie ośrodki konspiracyjne.

Pod adresem „Anatola” wysłałem więc jako główne zadanie wysondowania, czy istnieją wśród Niemców jakieś zorganizowane ośrodki podziemne. Ile razy przejeżdżałem do Łodzi i spotykałem się z „Anatolem”, zawsze męczyłem go pytaniami, czy już udało się wpaść na ślady podziemnej opozycji niemieckiej. „Anatol” nie lubił podawać się niepowodzeniem, a ponieważ poszukiwania nie przynosiły jakoś wyników, więc pewnego dnia oświadczył: - Skoro nie możemy znaleźć niemieckiego podziemia - trzeba je samemu stworzyć.

Roześlałem się, myśląc, że to żart. Ale „Anatol” nie żartował. W miesiąc później tryumfalnie oznajmił, że udało mu się utworzyć autentyczną niemiecką organizację podziemną.

Przygotowywał się do przeprowadzenia tej operacji bardzo starannie. Upatrzonym terenem był Kraftfahrtheimpark w Łodzi. „Anatol” znalazł żołnierzy, którzy sprawowali tam służbę, obserwowal ich, podsyłał wybranym biębule „enową” i starał się sprawdzić ich reakcje. Z chwila gdy okazało się, że za den z odbiorców nie złożył donosu do gestapo, przystąpił do działania.

Spółród kilkunastu wybrał pięciu. Każdy otrzymał list podpisany przez organizację „Der Deutsche Demokratenbund” czy coś podobnego. W piśmie mowa była o tym, że adresat jest już dawno obserwowany i że walory jego charakteru i poglądu zdobyły zaufanie rządu podziemnego, który pragnie powierzyć mu doniosłe zadanie. W związku z tym ma się zjawić z gazetą i w lewym ręku w oznaczonym miejscu i godzinie, gdzie czekać będzie na niego wysłannik organizacji z dokładnie opisanymi znakami rozpoznawczymi. Miejsce spotkania wyznaczone było w ten sposób, że „Anatol” mógł je obserwować zza franki. Oczywiście każdemu z „zaproszonych” wyznaczono inny dzień i godzinę. Tylko jeden nie odpowiedział na wezwanie. Ci, którzy po dłuższym daremnym oczekiwaniu odeszli rozszarpani, dostali za trzy

dni drugi list od organizacji dziękujący im za przybycie i wyjaśniający, że tym razem była to tylko próba.

Następnym razem „Anatol” doprowadził do spotkania dwóch „opozycjonistów”, później stopniowo skontaktował ze sobą całą grupę. Kierował nimi z ukrycia jak marionetkami, pociągany mi za sznurki i bawił się przy tym jak swawolny Dyzio, ale umiał robić to w sposób tak diabelnie sprytny, że konspiratorzy, których zaopatrywał w hasła, biębule i w instrukcje posłusznie wykonywali zlecenia dotyczące przede wszystkim wkładania w wyznaczone „dziupli” czyli skrytki w jednym z łódzkich parków informacje, a nawet kilku sztuk broni i pewnej ilości amunicji.

Po sześciu miesiącach zabawa ta skończyła się wstąpią i aresztowaniem kilku żołnierzy z Kraftfahrtheimparku. Co najmniej dwa razy tyle wysłano na front wschodni. Po dyspiz dzień nie wiem, czy przyczyną wstąpi było nieostrożność, gadulstwo, czy donos.

Ekspertem zdawał się wskazywać, że teoretycznie biorąc powstanie ruchu podziemnego w Niemczech było całkiem realne. Na pewno nie brakło chętnych, nie było jednak tych warunków, które istniały w Polsce. Masowy ruch podziemny może rozwinąć się tylko tam, gdzie policja ma ograniczone możliwości infiltrowania społeczeństwa. Hitlerowcy stworzyli w Polsce taką przepaść między okupantem a ludnością, iż w gruncie rzeczy Niemcy nie mieli do niego dostępu. Liczba agentów, donosicieli, zdradców była zbyt mała, by przy ich pomocy gestapo mogło skutecznie zlikwidować konspirację, która ogarnęła znaczną część społeczeństwa. Główny problem polegał na tym, że ludność w ogromnej większości stanowiąa zwarty i bardzo solidny blok.

Warto było w Niemczech. Tu do końca hitlerowcy opierali się na szerokiej bazie w społeczeństwie, a mianowicie na członkach partii i jej sympatykach z oportunistami czy przelotanymi. Gestapo miało do dyspozycji kilkunastomilionową armię ochotników, którzy donosili na sąsiadów, kolegow, przełożonych, podwładnych itd., z własnego popędu i niezim przyświecającej woli. W czasie wojny w hitlerowskiej Rzeczypospolitej był największą plagą. W ówczesnym „Illustrierter Zeitung” znalazłem kiedyś charakterystyczną karykaturę siedzącej malującej ten stan rzeczy. Przedstawiała Ewę Bogu wprowadzającego Adama i Pawła rąba i zachęcającego młodą parę słowami: „Hubsch mobilert - ohne Nachbarn!”.

* „Ladnie umebowane - bez sąsiadów”.

(Cdn.)

„OKOLICE PRZESZŁOŚCI”

W podróz po „Okolicach przeszłości” zabiera nas J. Zdzisław Szyleyko. Autor, znany Czytelnikom „Tygodnia”, urodził się w Grodnie, jak podaje krótka nota biograficzna, był w czasie II wojny światowej żołnierzem AK, brał udział w operacji „Ostra Brama”, za co został odznaczony Krzyżem Walecznych. W czasie Powstania Warszawskiego i po jego klęsce był członkiem czolówki przyfrontowej PCK niepokornego ludności cywilnej znijunowanej stolicy.

Swoją książkę, drugi już tom wspomnień (pierwszy „Lepsza strona czasu”, wydany w Londynie w 1992 r., wyróżniony został przez Związek Pisarzy Polskich na Obczyźnie), dedykuje J. Zdzisław Szyleyko „JM. żołnierzom AK, z Kresów, z partyzantką, z powojennego Podziemia - żywym i umarłym...”.

Książka jest zapisem przeżyć, obserwacji i refleksji, bolesnych decyzji i wyborów doprowadzających bądź do ucieczki za granicę (jak w wypadku autora), lub przeladawania aparatu bezpieczeństwa w „wyzwolonym” kraju, który stał się udziałem wielu jego przyjaciół z wileńskiej AK. Wędrowka po „Okolicach przeszłości” nie trwa długo, niespełna dwa lata, między rokiem 1944 a 1946. Nie odbywa się też w porządku chronologicznym.

Swoje powroty do czasu minionego rozpoczyna autor w momencie, kiedy Wilno zostało zajęte przez wojska sowieckie. Walcząco o nie AK-owcy stracili ostatnią nadzieję na wolność. Rozpoczyna się tragiczna wędrowka „na zachód”, bo tam jeszcze tli się maleńka iskierka nadziei. Warszawa walczy w swym powstającym zrywem. Ci młodzi Kolumbowie z Wileńszczyzny, którym sowiecka petla zaciskała się coraz mocniej na szyi, przedzierali się przez linie frontu, by dotrzeć do walczącej stolicy. Czyż mogli wtedy przypuszczać, że dla wielu z nich droga na zachód będzie drogą na Zachód?

Kończąc się bowiem te wspomnienia nielegalną przeprawą już po „wyzwoleniu”, w obawie przed aresztowaniem, właśnie na Zachód. Najpierw do Niemiec, a potem do Anglii. Bardzo poruszające są refleksje autora na temat gorzkiego owocu „wyzwolenia”. Ludzie, którzy walczali o swoją Ojczyznę w bezwarunkowym oddaniu, zmuszeni zostali do jej opuszczenia, paradoksalnie, w momencie zakończenia wojny lub podejmowali ryzyko przeladawania w wiczeńskiej PRL-u. Chwile wyzwolenia nie napawały ani entuzjazmem, ani radością, ani nadzieją. Zburzona Warszawa, wszędzie pełno so-

wieckiego wojska, brak kontaktu z najbliższymi, obawa przed aresztowaniem. Nie o takim zwycięstwie marzyli...

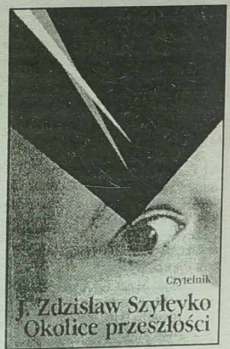
Emigracja! To ichnoło trągizmem naszych dziejów - pisze autor w ostatnich chwilach wyboru między powrotem, a pozostaniem za granicą. Ale tam, w jego części Europy, UB śledzi, rewiduje, aresztuje, znęca się w czasie zeznań, skazuje na bezpodstawne wyroki. Wielu jego przyjaciół padło ofiarą polowań na „zapłutek karłów reakcji”, nad którymi najczęściej znęcano się bezlistności. Irely nie bją. Nie ma potrzeby. Wystarczą „stojki” albo przysiadki, albo karce, czyli zamykanie rozebranej do naga w pomieszczeniu wielkości szafy, z otworem u góry, przez które wieje wiatr, spada deszcz, a w zimie śnieg. Treba stać przez cały czas... dzień, dwa, trzy. Nie pozwalają zmrzuzyć oczu, obławiają zinną wodą...

W tych wyborach nie było tchórzstwa, był brak zgody na narzucony, wrogi system i trudny dyalekt, z którym niektórzy walczali przez lata, a może do końca. „Był protest. Beznadziejna swi adomność, że jakkolwiek forma walki z przeladawającą obca agencją nie zmieni sytuacji. Pozostając - odpowiada autor swojemu rozmówcy - wybieram bierność lub współpra-

cę. Ani jedno, ani drugie mnie nie odpowiada. Jeżeli chce, może to nazwać ucieczką, więc uciekam, do widzenia...”

W książce pojawiają się też wątki retrospektywne, powroty do czasów raju utraconego, dzieciństwa i młodości na Wileńszczyźnie, jej przyrody i ludzi. Autor kontrastuje przeszycia, widzenie świata, wybory. Wypadki wojenne pokazuje z różnych perspektyw - zarówno bohatera, jak i codziennej, skoncentrowanej na zwykłym przetrwaniu. W chwilach największego zagrożenia lub obeladniającego braku nadziei, potrafi dostrzec i być cienia sentymentalizmu, choć z wielkim sentymentem, opisywać uroki przyrody obojętnej, a często tak bardzo dramatyczne, ludzkie działania.

Najbardziej poruszające w „Okolicach przeszłości” jest jednak ukazanie dyalektów, sprzecznych racji, które nekają pokolenie Kolumbowów. Walce w Podziemiu, Powstaniu Warszawskim, ucieczka za granicę, pozostanie na emigracji lub powrót do kraju - zaden z istonych lub powrót do kraju - tych toczy się narracja książka nie jest przedstawianymi w kolorach czarno-białych, w arbitralnych ocenach i jednostronnych wyrokach.

Należę do pokolenia, które te bolesne lata w dziejach naszego kraju zna tylko z historii. I właśnie w moim pokoleniu najczęściej pojawiają się głosy zdziwienia z powodu ukazywania się kolejnych wspomnień na wciąż ten sam temat. Dobrze się jednak stało, że nie uległam temu dośko powszechnemu nastawieniu. Bo jest to książka ważna - szczególnie dla nas, ludzi o zupełnie innych doświadczeniach historycznych. A ponadto bardzo dobrze napisana.

Teresa BAZARNIK
„Tydzień Polski”

Ustawa

Republiki Litewskiej

O zarządzaniu, wykorzystaniu i dysponowaniu majątkiem państwowym i samorządowym

12 maja 1998 r., nr VIII-729

Rozdział pierwszy

Zasady ogólne

Artykuł 1. Przeniesienie ustawy

Ustawa ta reguluje tryb i warunki zarządzania, wykorzystania i dysponowania majątkiem państwowym i samorządowym, pełnomocnictwa instytucji państwowych i samorządowych w tej dziedzinie o tyle, o ile nie regulują tego inne ustawy o zarządzaniu i (lub) wykorzystaniu oraz (lub) dysponowaniu tym majątkiem.

Artykuł 2. Podstawowe pojęcia tej ustawy

1. Majątek - dobra materialne, niematerialne i finansowe.
2. Majątek nieruchomy - ziemia i związane z nią obiekty, których lokalizacji nie można zmienić nie zmieniając przeznaczenia ich użytku albo obniżając wartości oraz przeznaczenia ekonomicznego.

3. Majątek ruchomy - majątek, który można przenieść z jednego miejsca na inne nie obniżając w sposób istotny jego wartości oraz bez większej szkody dla jego przeznaczenia.

4. Trwały majątek materialny - majątek, który wielokrotnie uczestniczy w procesie produkcji lub obsługi i zachowując swą naturalną formę nie ulega zużyciu w ciągu jednego roku, a wartość jego nabycia nie jest niższa od ustalonej przez rząd.

5. Krótkotrwały majątek materialny - majątek, który zamierza się zużyć lub sprzedać w ciągu jednego roku albo którego wartość nabycia jest niższa od wartości, jaką rząd ustalił dla trwałego majątku materialnego.

6. Zarządzanie majątkiem - określony w ustawach prawnych tryb wywierania na majątek wpływu fizycznego oraz gospodarczego.

7. Wykorzystanie majątku - stosowanie użytkowych własności majątku do zaspokajania potrzeb użytkownika.

8. Dysponowanie majątkiem - prawo sprzedania majątku, odstąpienia w inny sposób, jak też wydzierżawienia, zastawienia albo zmiany jego stanu prawnego w inny sposób.

9. Prawo powiernictwa majątku - prawo przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji państwowych lub samorządowych zarządzania, wykorzystania przekazanego im przez państwo lub samorząd majątku oraz dysponowania nim w skali, trybie i warunkach ustalonych w swym statucie (regulaminie), jak też w aktach normatywnych regulujących działalność określonego rodzaju przedsiębiorstw, instytucji, organizacji państwowych i samorządowych.

10. Wypożyczenie majątku - prawo, aby zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie czasowo nieodpłatnie korzystać z majątku państwowego lub samorządowego w trybie określonym przez ustawy lub postanowienia rad samorządów.

11. Zarządca majątku - instytucja władzy lub administracji państwowej, przedsiębiorstwo, instytucja czy organizacja państwowa albo rada samorządu władająca, korzystająca i dysponująca majątkiem państwowym lub samorządowym na prawach powiernictwa albo własności.

Artykuł 3. Struktura majątku państwowego

1. Majątek państwowy może być:

- 1) trwały, materialny;
- 2) niematerialny;
- 3) finansowy;
- 4) krótkotrwały, materialny.

2. Trwały państwowy majątek materialny to:

- 1) ziemia, wody wewnętrzne, lasy, parki i inne obiekty majątku nieruchomego, z wyjątkiem tych, które należą do obywateli i osób prawnych Republiki Litewskiej;

2) wnętrza ziemi, jak też mające znaczenie państwowe wody śródlądowe, lasy, parki, drogi oraz ruchome i nieruchome dobra kultury i pomniki, jeśli jakkolwiek wyszczególniony w tym punkcie majątek należy na prawach własności do państwa w trybie określonym przez ustawy;

3) przekazane instytucjom władzy i administracji państwowej, przedsiębiorstwom, instytucjom oraz organizacjom na prawach powiernictwa budynki lub ich części, budowle lub urządzenia;

- 4) przekazane samorządom na prawach powiernictwa budynki lub ich części, budowle lub urządzenia;
  - 5) dobra funduszu blokadowego 1990 roku;
  - 6) inny trwały majątek materialny.
3. Państwowy majątek niematerialny to:
- 1) nazwa państwa;
  - 2) prawo korzystania z obiektów heraldyki Republiki Litewskiej;
  - 3) prawo do przestrzeni powietrznej nad terytorium Repu-

bliki Litewskiej, jej szelfu kontynentalnego oraz strefy ekonomicznej na Morzu Bałtyckim;

- 4) narodowa tabela podziału częstotliwości radiowych;
- 5) otrzymane na imię instytucji władzy i administracji państwowej, przedsiębiorstw, instytucji i organizacji państwowych patenty i licencje, jak też uprawnienia wynikające z patentów i licencji, państwowe znaki certyfikacji, techniczne dokumenty projektowe, zarządzana przez państwo informacja, której użytkowanie regulują specjalne ustawy, programy opracowania informacji i wyniki działalności intelektualnej;

6) inny majątek niematerialny.

4. Państwowy majątek finansowy to:

- 1) otrzymane i nie wykorzystane dochody budżetu państwowego;

2) kapitał Banku Litewskiego;

3) należące do państwa na prawach własności papiery wartościowe i uprawnienia majątkowe, wynikające z tych papierów wartościowych;

4) dochody uzyskane z zarządzania, wykorzystania lub dysponowania trwałym majątkiem materialnym, które nie są zaliczone do budżetu państwowego;

5) prawo roszczenia do wydanych przez państwo pożyczek;

6) kapitał przedsiębiorstw państwowych i zysk tych przedsiębiorstw.

5. Państwowy krótkotrwały majątek materialny jest majątkiem należącym do państwa na prawach własności, który zamierza się wykorzystywać lub sprzedać w ciągu jednego roku, albo którego wartość nabycia jest niższa od wartości, jaką ustalił rząd dla trwałego majątku materialnego.

Artykuł 4. Struktura majątku samorządowego

1. Majątek samorządowy może być:

- 1) trwały, materialny;
- 2) niematerialny;
- 3) finansowy;
- 4) krótkotrwały, materialny.

2. Trwały majątek materialny samorządów to:

1) budynki i budowle samorządu, urządzenia i inne obiekty majątku nieruchomego należące na prawach własności do samorządu;

2) działki ziemi o przeznaczeniu nierolniczym przekazane na własność samorządu w trybie określonym przez ustawy;

3) ruchome i nieruchome dobra kultury i pomniki znaczenia lokalnego, należące do samorządu na prawach własności;

4) inny ruchomy trwały majątek materialny.

3. Niematerialny majątek samorządów to:

1) prawo używania obiektów heraldyki samorządów;

2) otrzymane na imię przedsiębiorstw, instytucji i organizacji samorządu patenty i licencje, jak też prawa, wynikające z patentów i licencji, znaki certyfikacji, techniczne dokumenty projektowe, programy opracowania informacji i wyniki działalności intelektualnej;

3) inny majątek niematerialny.

4. Majątek finansowy samorządów to:

1) otrzymane i nie wykorzystane dochody budżetu samorządu;

2) należące do samorządów na prawach własności papiery wartościowe i prawa majątkowe wynikające z tych papierów wartościowych;

3) dochody uzyskane w trakcie zarządzania, wykorzystania lub dysponowania trwałym majątkiem materialnym, które nie są zaliczone do budżetu samorządu;

4) prawo roszczenia do pożyczek wydanych przez samorząd;

5) kapitał przedsiębiorstw samorządu i zysk tych przedsiębiorstw.

5. Krótkotrwały majątek materialny samorządu jest to należący do samorządu na prawach własności majątek, który zamierza się zużyć lub sprzedać w ciągu jednego roku albo którego wartość nabycia jest niższa od wartości, jaką ustalił rząd dla trwałego majątku materialnego.

Rozdział drugi

Nabycie majątku państwowego i samorządów

Artykuł 5. Sposoby nabycia majątku państwowego

Państwo nabywa majątek:

- 1) otrzymując w trybie określonym przez ustawy dochody z podatków, innych wpłat i opłat skarbowych;
- 2) otrzymując dochody z zarządzania i użytkowania mają-

ku państwowego;

- 3) na podstawie transakcji;
- 4) dziedzicząc majątek;
- 5) rekwirując w trybie określonym przez ustawy na potrzeby społeczeństwa majątek osób fizycznych i prawnych, działających na terytorium Republiki Litewskiej;

6) przejmując majątek samorządu, jeśli rada samorządu postanawia odstąpić ten majątek państwu;

7) przejmując skarb;

8) przejmując na podstawie postanowienia sądu majątek bez-

pański i konfiskowany;

9) innymi sposobami określonymi przez ustawy.

Artykuł 6. Sposoby nabycia majątku samorządów

Samorząd nabywa majątek:

1) przejmując część majątku państwowego, który zgodnie z

ustawami przekazuje się na własność samorządu;

2) otrzymując w trybie określonym przez ustawy dochody z podatków, innych wpłat i opłat skarbowych;

3) otrzymując dochody z zarządzania i użytkowania mają-

tku samorządu;

4) na podstawie transakcji;

5) dziedzicząc majątek na podstawie testamentu;

6) innymi sposobami określonymi w ustawach.

Rozdział trzeci

Zarządzanie, użytkowanie i dysponowanie majątkiem państwowym i samorządowym

Artykuł 7. Podmioty zarządzania, użytkowania i dysponowania majątkiem państwowym

1. Majątek państwowy na prawach powiernictwa zarządzają, użytkują i dysponują:

1) instytucje władzy i administracji państwowej, urzędy i organizacje zgodnie z ustawami i innymi aktami prawnymi;

2) państwowe instytucje nauki i studiów, którym zarządzanie i użytkowanie majątku państwowego przydziela ustawa o nauce i studiach;

3) przedsiębiorstwa państwowe.

2. Prawa i obowiązki podmiotów, zarządzających, użytkujących i dysponujących majątkiem państwowym określają ustawy, uchwały rządu i statuty (regulaminy) tych podmiotów.

Artykuł 8. Podmioty zarządzania, użytkowania i dysponowania majątkiem samorządów

1. Majątek samorządów zarządzają, użytkują i dysponują:

1) rady samorządów zgodnie z ustawą o samorządzie terytorialnym - na prawach własności;

2) przedsiębiorstwa, instytucje i organizacje samorządu - na prawach powiernictwa.

2. Prawa i obowiązki podmiotów, zarządzających, użytkujących i dysponujących majątkiem samorządów określają ustawy, uchwały rad samorządów oraz statuty, (regulaminy) tych podmiotów.

Artykuł 9. Prawo podejmowania postanowień w sprawie zarządzania, użytkowania i dysponowania majątkiem państwowym

1. Sejm Republiki Litewskiej przyjmuje ustawy i uchwały w sprawie:

1) używania nazwy państwa;

2) prawa użytkowania obiektów heraldyki państwowej;

3) prawa zarządzania, użytkowania i dysponowania środkami budżetu państwowego;

4) prawa zarządzania, użytkowania i dysponowania kapitałem Banku Litewskiego;

5) prawa zarządzania, użytkowania i dysponowania wnętrzem ziemi;

6) prawa zarządzania, użytkowania parków narodowych o znaczeniu państwowym, prawa wykorzystywania przestrzeni powietrznej nad terytorium Republiki Litewskiej, jej szelfu kontynentalnego oraz strefy ekonomicznej na Morzu Bałtyckim, prawa zarządzania, użytkowania ruchomych i nieruchomych dóbr kultury, które należą do państwa na prawach własności w trybie określonym przez ustawy oraz dysponowania nimi.

2. Rząd podejmuje uchwały w sprawie zarządzania, użytkowania i dysponowania majątkiem państwowym, z wyjątkiem majątku, wyszczególnionego w części 1 tego artykułu, jeśli Sejm Republiki Litewskiej nie ustali inaczej.

(Dokończenie nastąpi)

WTOREK
25 SIERNIA

LTV

6.30 - Dzień dobry 7.30 - S. „Bambukowe misie” 16.05 - Film anim. 16.55 - Telekatalog 17.00 - S. „Szkoła manekiniów” 17.30 - Rozmowy wileńskie 17.50 - Wiadomości (ros.) 18.00 - S. „Bambukowe misie” 18.30 - Wiadomości 19.00 - Dziewięć rzemiosł 19.25 - Wideofilm „Biblia ubogich” 20.30 - Panorama 21.00 - Studio sportowe 21.10 - Loteria 21.15 - Okres twórczy 21.50 - Film fab „Rodzina Cordierów. Sędzia śledczy i policjant”. Podczas przeloty o 23.00 - Dziennik wieczorny 23.35 - Det. „Ośmiornica II”

LNK

6.15 - Teleshop 6.15 - Poranne koło 8.30 - S. „Bez domu jest źle” 9.00 - S. „Słoneczne wybrzeże” 9.45 - S. „Istne straszdyła” 10.10 - Teleshop 10.40 - S. „Dzikie serce” 11.25 - To ci rodzinka 12.05 - Salon białego kota 14.35 - Teleshop 14.50 - S. „Dziwna wiadomość” 15.40 - S. „Dzikie serce” 16.25 - S. „Klinika zachodnia” 17.25 - S. „Bez domu jest źle” 17.55 - S. „Zar młodości” 18.40 - S. „Słoneczne wybrzeże” 19.30 - Wiadomości 20.00 - S. „Adres grzechu - wyższe sfer” 20.55 - TV „Lietuwas rytas” 21.45 - S. „Przyjaciele” 22.10 - S. „Błękitny diament” 23.00 - Film fab „Fedora”

BAŁTYCKA TV

6.00 - S. „Dallas” 6.45 - S. „Tak świat się kreści” 7.30 - S. „Esmeralda” 8.15 - S. „Oszustwa” 9.00 - S. „Czynnik PZST” 9.45 - Walka słów 10.30 - Humor 11.00 - S. „Dylnastka 2. Colbowie” 12.00 - S. „Na zdrowie” 12.30 - Humor 13.00 - Koncert 14.00 - Ba-

tycka bomba 15.00 - S. „Dallas” 16.00 - Program muz 17.00 - S. „Tak świat się kreści” 18.00 - Wiadomości 18.05 - S. „Esmeralda” 19.00 - S. „Oszustwa” 20.00 - S. „Kryminalne historie” 20.30 - Program muz 20.55 - Telegra 21.00 - S. „Krótkie historie” 22.15 - S. „Maklerzy” 23.05 - S. „Upał w Los Angeles” 24.00 - S. „Komisarz Moulin” 1.25 - 6.00 - DW

TV3

7.00 - Kanal muz 7.45 - Teleshop 8.00 - S. „Los Marianny” 8.45 - S. „Santa Barbara” 9.35 - S. „Uroczy dzielnia” 10.00 - S. „Grace w opałach” 10.25 - Kulinarne show 10.50 - Wieczór z E. Gabriele 11.20 - Teleszczęcinia 13.15 - Kanal muz 14.00 - Teleshop 14.30 - Komputerowe cuda 14.55 - S. „Alf” 15.20 - S. „Telefon pomocy 91.11” 16.10 - Zaspiewajmy 16.35 - S. „Wina” 17.20 - S. „Santa Barbara” 18.10 - S. „Los Marianny” 19.00 - Wiadomości 19.15 - Sport 19.20 - S. „Uroczy dzielnia” 19.45 - S. „Słoneczny patrol” 20.30 - Telegra 21.00 - S. „Strażnik Teksasu” 21.55 - Tego jeszcze nie było 22.00 - Det. „Prawo i porządek” 22.55 - „Wiadomości 23.00 - Komedia „Ekipa marzeń” 0.50 - Kanal muz

WILEŃSKA TV

8.00 - Z Wilna 8.15 - S. „Devis uczy żyć” 8.45 - Humor 9.15 - Towary i usługi 9.30 - Z Moskwy 9.40 - Teleshop 9.50 - Znak jakości 10.00 - Katastrofy tygodnia 10.30 - Program A. Polikowkiego 11.00 - Rekiny prasy politycznej 11.50 - Dziękuję za zakup 12.20 - Podobna się oglądaj 12.30 - Z Moskwy 12.40 - Film fab „Biały strój” 14.10 - Towary i usługi 14.35

ŚRODA
26 SIERNIA

LTV

6.30 - Dzień dobry 7.30 - S. „Bambukowe misie” 16.05 - Film anim. 16.55 - Telekatalog 17.00 - S. „Szkoła manekiniów” 17.30 - Słowo chrześcijaństwa 17.50 - Wiadomości (ros.) 18.00 - S. „Bambukowe misie” 18.30 - Wiadomości 19.00 - Klub prasowy 19.55 - Wspomnienie 20.05 - Milioner 20.30 - Panorama 21.00 - Studio sportowe 21.10 - Loteria 21.15 - Film fab 23.00 - Dziennik wieczorny 23.10 - Det. „Ośmiornica II”

LNK

6.15 - Teleshop 6.30 - Poranne koło 8.30 - S. „Bez domu jest źle” 9.00 - S. „Słoneczne wybrzeże” 9.45 - S. „Istne straszdyła” 10.10 - Teleshop 10.40 - S. „Dzikie serce” 11.25 - Film dok 11.55 - Smaczno 14.35 - Teleshop 14.50 - S. „Dziwna wiadomość” 15.40 - S. „Dzikie serce” 16.25 - S. „Klinika zachodnia” 17.25 - S. „Bez domu jest źle” 17.55 - S. „Zar młodości” 18.40 - S. „Słoneczne wybrzeże” 19.30 - Wiadomości 20.00 - Film fab „Zakoczenie” 21.40 - S. „Przyjaciele” 22.10 - S. „Błękitny diament” 23.00 - Film fab „Rok komety”

BAŁTYCKA TV

6.00 - S. „Dallas” 6.45 - S. „Tak świat się kreści” 7.30 - S. „Esmeralda” 8.15 - S. „Oszustwa” 9.00 - S. „Upał w Los Angeles” 9.45 - Telegra dla rodziny 10.30 - Program muz 11.00 - S. „McGyver” 12.00 - S. „Narodowy głupec” 12.30 - Dla dzieci 13.00 - Program muz 14.00 - Bałtycka bomba

15.00 - S. „Dallas” 16.00 - Koncert 17.00 - S. „Tak świat się kreści” 18.00 - Wiadomości 18.05 - S. „Esmeralda” 19.00 - S. „Oszustwa” 20.00 - Humor 20.30 - Nazdrowie 20.55 - Telegra 21.00 - Brzeg 21.50 - Film fab „Wspaniałe dziesięć” 23.45 - Humor 0.10 - S. „Kryminalne historie” 0.40 - Program muz 1.05 - 6.00 - DW

TV3

7.00 - Kanal muz 7.45 - Teleshop 8.00 - S. „Los Marianny” 8.45 - S. „Santa Barbara” 9.35 - S. „Uroczy dzielnia” 10.00 - S. „Grace w opałach” 10.25 - Barwy morza 10.50 - S. „Jessica Fletcher” 11.35 - Temat 13.15 - Kanal muz 14.00 - Teleshop 14.30 - Kulinarne show 14.55 - S. „Alf” 15.20 - S. „Beverly Hills 90210” 16.10 - S. „Nareszcie dzwonek” 16.35 - S. „Wina” 17.20 - S. „Santa Barbara” 18.10 - S. „Los Marianny” 18.55 - Kluborama 19.00 - Wiadomości 19.15 - Sport 19.20 - S. „Uroczy dzielnia” 19.45 - S. „Słoneczny patrol” 20.30 - Pod innym kątem 21.00 - S. „Dziennik ufo” 21.55 - Tego jeszcze nie było 22.00 - S. „Nowojorska policja” 22.55 - „Wiadomości 23.00 - Film fab „Gdy ogarnia ciemność” 0.30 - Kanal muz

WILEŃSKA TV

8.00 - Z Wilna 8.15 - Podobna się oglądaj 8.30 - S. „Devis uczy żyć” 9.00 - Towary i usługi 9.10 - Stolica 9.30 - Z Moskwy 9.40 - Teleshop 9.50 - Znak jakości 10.00 - Jesteś świadkiem 10.25 - S. „Wielkie skarby światy” 11.00 - Męski klub 11.50 - Dziękuję za zakup 12.15 - Podobna się oglądaj 12.30 - Z Moskwy

-Filmy anim. dla dzieci 15.00 - Kanal muz 15.30 - Z Moskwy 15.35 - Patrol drogowy 15.50 - Ci, którzy... 16.20 - S. „Devis uczy żyć” 16.50 - S. „Dyżurna apteka” 17.30 - Męski klub 18.30 - Z Moskwy 19.00 - Wiadomości 19.15 - Towary i usługi 19.30 - Stolica 19.50 - S. dok. „Diana i pałac królewski” 20.10 - Podobna się oglądaj 20.20 - S. „Sąsiad” 22.10 - S. „Dyżurna apteka” 22.40 - Z Wilna 22.55 - Męski klub 23.55 - Kanal muz

VILSAT

15.30 - Film fab „Brama Pokrowska” 17.00 - Film fab „Tyko ty” 18.00 - Terytorium 19.55 - Warto odwiedzić 20.00 - Przed wszystkim - dzieci 20.30 - Kalejdoskop zniek 20.40 - Dla dzieci 21.00 - Puls Wilna 21.15 - Wiadomości (pol.) 21.20 - Warto odwiedzić 21.30 - Rosyjski gwóźdź 22.05 - Film fab „Tyko ty” 23.05 - Kalejdoskop zniek 23.15 - Puls Wilna 23.30 - Wiadomości (pol.)

I KANAŁ ROSJI

7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 22.50 - Wiadomości 7.15 - S. „Roksolana - niewolnica sultana” 8.00 - Człowiek w masce 8.45 - Panorama śmiechu 9.20 - Biblioteka domowa 9.30 - Zgadnij melodie 10.15 - razem 13.20 - Film anim 13.55 - Dobra okazja 14.40 - S. „Lato naszych nadziei” 15.05 - Do lat 16 i więcej 15.30 - Dookoła świata 16.20 - S. „Roksolana - niewolnica sultana” 17.05 - Godzina szczytu 17.30 - Zgadnij melodie 18.00 - Temat 18.45 - Dobranoc, dzieci 19.00 - Czas 19.40 - Komedia „Na was czeka obywatelka Nikanorowa” 21.25 - Piłka nożna

ROSYJSKA TV

5.30, 9.00, 15.00, 18.00,

22.00 - Wiadomości 6.00 - Oddział dyżurny 6.15 - Towary pocztą 6.20 - Strong przedstawia 6.25 - Zapamiętaj 6.30 - Prawosławny kalendarz 6.35 - Filmy anim 7.15 - Stare mieszkanie 8.10 - S. „Santa Barbara” 13.30 - S. „Psi świat” 14.00 - Wieża 14.30 - S. „Pierwsze pocałunki” 15.30 - Ostrożnie, nowoczesność 16.00 - S. „Lekarz Margot” 16.55 - Krzyżówka 17.25 - Rozmowy 18.30 - Szczegóły 18.45 - Dobry wieczór 19.20 - Piłka nożna 21.10 - S. „Czynnik PSI” 22.30 - Oddział dyżurny 22.45 - Żywa kolekcja

TV POLONIA

7.00 - Sport-telegram 7.10 - „O dwóch takich, co ukradli księżyc” 7.30 - „Kot w butach” - serial anim. dla dzieci 8.00 - To są nasze kresy 8.30 - Wiadomości 8.45 - Szkoła na wesoło - program dla dzieci 9.15 - „Pseudonim, Mieczysław” - film dok 9.45 - „Doktor Ewa” - serial prod pol 10.20 - Dziennik TV - program satyrycz. Jacka Fedorowicza 10.40 - Krzyżówka szczęścia - teleturniej 11.05 - Dramat w obrazach - reportaż 11.35 - Czy nas jeszcze pamiętasz 12.00 - Wiadomości 12.15 - Żona dla Australijczyka” - film fab prod pol 13.55 - Obywatel - film dok 14.25 - Salon Lwowski 14.45 - Tydzień prezydenta 15.00 - Ponorama 15.20 - Program dnia 15.30 - Gościnnie - magazyn zaproszenie - program krajoznawczy 16.30 - „Szaleństwo Majki Skowron” - serial dla młodych widzów 17.00 - Telexpress 17.15 - Wielka gra - teleturniej 18.15 - Tylko Muzyka 19.15 - Dobranocka 19.30 - Wiadomości 19.55 - Prognoza pogody 20.00 - „Życie na gorąco” - serial sensac.

14.15 - Towary i usługi 14.25 - Dziękuję za zakup 14.40 - Film anim. dla dzieci 15.00 - Kanal muz 15.30 - Z Moskwy 15.35 - Patrol drogowy 15.50 - Ci, którzy... 16.20 - S. „Devis uczy żyć” 16.50 - S. „Dyżurna apteka” 17.30 - „Ja sama” 18.30 - Z Moskwy 19.00 - Wiadomości 19.15 - Dnia w mieścieku 19.15 - Towary i usługi 19.55 - S. „Diana i królewski pałac: Diana - modna, święta” 20.15 - Film fab „Wysoka cena” 21.50 - Towary i usługi 22.00 - S. „Dyżurna apteka” 22.30 - Z Wilna 22.45 - „Ja sama” 23.45 - Znak jakości

VILSAT

15.30 - Film fab „Wzór miłości” 17.00 - Film fab „Tyko ty” 18.00 - Terytorium 19.55 - Warto odwiedzić 20.00 - Cuda czarodziejki 20.30 - Kalejdoskop zniek 20.40 - Dla dzieci 21.00 - Puls Wilna 21.15 - Wiadomości (pol.) 21.20 - Warto odwiedzić 21.30 - Przed wszystkim - dzieci 22.05 - Film fab „Tyko ty” 23.05 - Kalejdoskop zniek 23.15 - Puls Wilna 23.30 - Wiadomości (pol.)

I KANAŁ ROSJI

7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 22.15 - Wiadomości 7.15 - S. „Roksolana - niewolnica sultana” 8.00 - Piłka nożna 8.45 - W świecie zwierząt 9.20 - Biblioteka domowa 9.25 - Show dziesiątymelom 10.15 - Razem 13.20 - Film anim 13.45 - Klasyczna kompania 14.15 - Zew dżungli 14.40 - S. „Lato naszych nadziei” 15.05 - Do lat 16 i więcej 15.30 - Dookoła świata 16.20 - S. „Roksolana - niewolnica sultana” 17.00 - Pi-

łka nożna 17.50 - Dobranoc, dzieci 19.00 - Czas 19.40 - Film fab „Śmiertelne zapamiętanie” 21.30 - Det. „Głośnie sprawa „Oceanu”

ROSYJSKA TV

5.30, 9.00, 15.00, 18.00, 22.00 - Wiadomości 6.00 - Oddział dyżurny 6.15 - Towary pocztą 6.20 - Nafta 6.25 - Zapamiętaj 6.30 - Prawosławny kalendarz 6.35 - Filmy anim 7.15 - Stare mieszkanie 8.10 - S. „Santa Barbara” 13.30 - S. „Psi świat” 14.00 - Wieża 14.30 - S. „Pierwsze pocałunki” 15.30 - Ostrożnie, nowoczesność 16.00 - S. „Lekarz Margot” 16.55 - Krzyżówka 17.25 - Rozmowy 18.30 - Szczegóły 18.45 - Anclage przedstawia 19.20 - Melodramat „Kostka” 21.00 - S. „Agata Christie. Poirot” 22.30 - Oddział dyżurny 22.45 - Szczeka dzwinkowa

TV POLONIA

7.00 - Sport-telegram 7.10 - Dzień dobry na dzień dobry 8.00 - Blisko, choć daleko 8.30 - Wiadomości 8.45 - „Szaleństwo Majki Skowron” - serial dla młodych widzów 9.15 - Od rozbioru do wolności - teleturniej 10.45 - Wielka gra - teleturniej 11.35 - Zaproszenie 12.00 - Wiadomości 12.15 - „Życie na gorąco” - serial sensac. prod pol 13.30 - „Mój ohtar” - film dok 14.00 - Piosenki na temat „Płazowo” 14.20 - Czernyszyna - reportaż 14.40 - Trucielka - reportaż 15.00 - Panorama 15.20 - Program dnia 15.30 - Auto-moto-klub 15.45 - Przeglad Prasy Polonijnej 16.00 - Kronika ojczyzny 16.15 - Polska znana i mniej znana 16.35 - Truskawkowe studio - program dla młodych

prod. pol 21.15 - „Mój ohtar” - film dok 21.50 - Piosenki na temat „Płazowo” 22.10 - Czernyszyna - reportaż 22.30 - Panorama 23.05 - Teatr Telewizji. Wakacje z komedią Marian Hemar - „Pierwsiastek z minus jeden, albo najpiękniejszy dzień życia” 0.05 - Lato w filmarhoni 0.30 - W centrum uwagi 0.45 - Powitanie widzów amerykańskich 0.50 - „Lis Leon” - serial anim. dla dzieci 1.00 - Wiadomości 1.25 - Sport 1.27 - Prognoza pogody 1.30 - „Maria Rodziewiczówna, czyli zaściankowiec nobilitowana” 2.30 - Panorama 3.05 - „Życie na gorąco” - serial sensac. prod pol 4.20 - „Mój ohtar” - film dok 4.55 - Piosenki na temat „Płazowo” 5.15 - Czernyszyna - reportaż 5.35 - W centrum uwagi 5.50 - Tydzień prezydenta 6.05 - Wielka gra - teleturniej

POLSAT

6.00 - Poranek z Polsatem 7.45 - Polityczne graffiti 7.55 - Poranne informacje 8.00 - „Garfield” - serial anim. dla dzieci 8.30 - „Znak Zorro” - amerykański serial przyg 9.00 - „Tarzan” - amerykański serial przyg 9.30 - „Zar młodości” - kanad. serial przyg 10.30 - „Przyjaciele” (USA) 11.00 - „Roseanne” - serial sensac. USA 12.30 - Kalambury - program rozryw 13.00 - Rykowiwo 13.30 - Kuba zaprasza 14.00 - Magazyn Teatru Otwartego 15.00 - „Maska” - serial anim. dla dzieci 15.25 - Lato z Polsatem 15.50 - Michael Logozzo gorąco poleca - magazyn kulinarny 16.00 - Informacja 16.15 - Lato z Polsatem 16.45 - „Dziewięć wspaniałych” - gra-zabawa 17.15 - Rykowiwo 17.45 - „Przyjaciele” (USA) 18.15 - „Roseanne” - amerykański serial

widzów 17.00 - Telexpress 17.15 - Wielka gra - teleturniej 18.15 - Sport z satelity 19.15 - Dobranocka 19.30 - Wiadomości 19.55 - Prognoza pogody 20.00 - „Wielki wóz” - dramat prod pol (1987) 21.20 - Z archiwum i pamięci 22.15 - Tablice Pamięci 22.30 - Panorama 23.05 - Ze sztuki na ty 23.40 - Lato w filmarhoni 0.05 - Mistrzowie futbolu 0.30 - W centrum uwagi 0.45 - Powitanie widzów amerykańskich 0.50 - S. „Plastusiu pamięć!” 1.00 - Wiadomości 1.25 - Sport 1.27 - Prognoza pogody 1.30 - Sport z satelity 2.30 - Panorama 3.05 - „Wielki wóz” - dramat prod pol 4.20 - Z archiwum i pamięci 5.15 - Tablice Pamięci 5.35 - W centrum uwagi 5.50 - Trucielka - reportaż 6.05 - Wielka gra - teleturniej

POLSAT

6.00 - Poranek z Polsatem 7.45 - Polityczne graffiti 7.55 - Poranne informacje 8.00 - „Maska” - serial anim. dla dzieci 8.30 - „Znak Zorro” (USA) 9.00 - „Tarzan” - amerykański serial przyg 9.30 - „Zar młodości” - kanad. serial przyg 10.30 - „Przyjaciele” - serial komed. USA 11.00 - „Roseanne” - amerykański serial komed 11.30 - „Komisarz Rex” (Niemcy) 12.30 - Kalambury - program rozryw 13.00 - Rykowiwo 13.30 - Izbą gmin - program publiczno 14.00 - Disco Relax 15.00 - „Garfield” - serial anim. dla dzieci 15.30 - Lato z Polsatem 16.00 - Informacja 16.15 - Lato z Polsatem 16.45 - „Dziewięć wspaniałych” - gra-zabawa 17.15 - Rykowiwo 17.45 - „Przyjaciele” (USA) 18.15 - „Roseanne” - amerykański serial

komed. 18.45 - Informacje 19.00 - „Znak Zorro” (USA) 19.30 - „Tarzan” - amerykański serial przyg 20.00 - „Moloney” (USA) 20.50 - Losowanie LOTTO 21.00 - „Ostry dyżur” - amerykański serial obycz 21.55 - „T.J. Hooker” - serial polityk USA 22.55 - Wyniki losowania LOTTO 23.00 - Informacje i biznes informacje 23.20 - Polityczne graffiti 23.30 - „Kiedy mówię, że cie Kocham” 19.07 1.15 - Na topic 1.45 - Soundtrack 2.15 - Afficionado 3.45 - ROM

RTL 7

7.00 - Muzyka w RTL 7 7.10 - „Campbellowie” - serial famil 8.00 - Teleshopping 8.30 - „Siódemka dzieciakom” - seriale dla młodzieży 9.25 - „Słodką dolina” - serial dla młodzieży 9.45 - „Sunset Beach” - serial obycz 10.30 - „Doktor” - melodramat franc (1979) 12.10 - „Cobra - oddział specjalny” - serial sensac. 13.00 - Ukryta kamera - program rozryw 13.30 - Teleshopping 14.00 - „Campbellowie” - serial famil 14.50 - „Słodką dolina” - serial dla młodzieży 15.10 - „Siódemka dzieciakom” - serialie anim 16.40 - Ukryta kamera - program rozryw 17.05 - „Robin Hood” - serial przyg 18.00 - „Sunset Beach” - serial obycz 18.50 - 7 minut - wydarzenia dnia 19.05 - „Prawo i bezprawie” - serial sensac 19.55 - „Mojna samochodowa” - komedia USA (1976) 21.40 - „Cobra - oddział specjalny” - serial sensac 22.30 - „Crime Story” - serial krym 23.20 - „Robin Hood” - serial przyg 0.15 - „Prawo i bezprawie” - serial sensac 1.00 - „Crime Story” - serial krym 1.45 - Prognoza pogody 1.50 - Muzyczny kruszon

RTL 7

7.00 - Muzyka w RTL 7 7.10 - „Campbellowie” - serial famil 8.00 - Teleshopping 8.30 - „Siódemka dzieciakom” - seriale anim 9.25 - „Słodką dolina” - serial dla młodzieży 9.45 - „Sunset Beach” - serial obycz 10.30 - „Mojna samochodowa” - komedia USA (1976) 12.10 - „Cobra - oddział specjalny” - serial sensac 12.55 - Ukryta kamera - program rozryw 13.30 - Teleshopping 14.00 - „Campbellowie” - serial famil 14.50 - „Słodką dolina” - serial dla młodzieży 15.10 - „Siódemka dzieciakom” - serialie anim 16.40 - Ukryta kamera - program rozryw 17.05 - „Robin Hood” - serial przyg 18.00 - „Sunset Beach” - serial obycz 18.50 - 7 minut - wydarzenia dnia 19.05 - „Prawo i bezprawie” - serial sensac 19.55 - „Lotw ciemno” - serial sensac. USA (1990) 21.35 - „Murder Call” - serial sensac 22.25 - „Crime Story” - serial krym 23.15 - „Robin Hood” - serial przyg 0.10 - „Prawo i bezprawie” - serial sensac 0.55 - „Crime Story” - serial krym 1.45 - Prognoza pogody 1.50 - Muzyczny kruszon

W KAŻDYM POLSKIM DOMU - POLSKA GAZETA „KURIER WILEŃSKI”

Włos prawdę ci powie

Gesta czupryna czy przeciwnie - smętna pozostałość po bujnej niegdyś pleczce - nie mają tu żadnego znaczenia. Ma natomiast co innego: włosy muszą być naturalne. Włos utleniony, ufarbowany, wyodolowany, prawdy nie powie. Jeśli ktoś chciałby tę prawdę poznać - musi wstrzymać się co najmniej przez 3 miesiące z wszelkimi obróbkami chemicznymi na swojej głowie. Mówiąc inaczej - wyhodować naturalny odrost, minimum 3 cm.

Dlaczego właśnie włosy, a nie krew, która przecież w lecznictwie najczęściej poddawana jest różnym analizom? Po pierwsze dlatego, że włos jest materiałem bardzo łatwym do pozyskania i przechowywania. Ścieżenie oznaczanych pierwiastków we włosach jest od jednego do dwóch rzędów wielkości wyższe niż we krwi. Po drugie - krew jest dla organizmu tkanką tak ważną, że niedobory występują w niej w ostatniej kolejności. Może np. być tak, że skutki niedostatków magnezu czy wapnia dają już objawy kliniczne (w zaburzeniach układu nerwowego, mięśniowego), a poziom tych pierwiastków oznaczony analitycznie właśnie we krwi jest prawidłowy.

W skład materiału budowlanego tkanki ludzkich wchodzi 11 głównych pierwiastków (węgla, wodoru, tlen, azot, wapń, sód, chlor, potas, magnez, fosfor, siarka), stanowiących 99,9 proc. masy ciała. Pozostała część (0,1 proc.) przypada na inne pierwiastki, które mimo że występują w ilościach śladowych, odgrywają istotną rolę w procesach metabolicznych (np. żelazo, miedź, chrom, mangan, cynk, kobalt, molibden, selen). Zarówno ich niedobór, jak i nadmierne gromadzenie się w ustroju mogą być przyczyną wielu zmian patologicznych.

Do włosów pierwiastki śladowe mogą przedostawać się z krwiobiegu i wówczas są odzwierciedleniem zasobów ustrojowych, a także przenikają na drodze absorpcji lub wymiany jonowej ze środowiska zewnętrznego (kurz). Włosy stanowią drogę detoksykacji dla niektórych pierwiastków, głównie metali ciężkich: ołowiu, kadmu, rtęci, talu oraz arsenu i selenu. Uważa się, że badania stężeń metali ciężkich we krwi i moczu przynajmniej

do oceny krótkotrwałej ekspozycji (kilka dni lub tygodni), natomiast oznaczenia wykonywane we włosach i paznokciach znalazły zastosowanie przy długotrwałym kontakcie, kiedy to ilość metali ciężkich we włosach może nawet dziesięciokrotnie przewyższać ich stężenie w płynach ustrojowych.

Badania prowadzone w Instytucie Ekspertyz Sądowych w Krakowie wykazały, że wapń i magnez są rozmieszczone nierównomiernie, w przeciwieństwie do miedzi i cynku, które są zlokalizowane wzdłuż całej długości włosa. Stosowane obecnie metody analityczne o bardzo dużej czułości, takie jak spektrometria atomowa absorpcyjna (AAS), spektrometria z zastosowaniem plazmy sprężonej iolodujacynie (ICAP) oraz metoda aktywizacji neutronowej (NAA) pozwoliły na wykrycie we włosach około 30 różnych pierwiastków śladowych.

Badania zawartości pierwiastków śladowych we włosach znalazły zastosowanie w różnych dyscyplinach medycznych. W toksykologii są one stosowane jako laboratoryjny wskaźnik zatrucia arsenem, rtęcią, talem, ołowiem, miedzią. Wykonywane są również dla celów epidemiologicznych, a wyniki służą do oceny poziomu narażenia na toksyczne związki arsenu oraz ołowiu, rtęci, chromu, miedzi, cynku, kadmu, a nawet uranu.

Znaczenie badań ilościowych pierwiastków śladowych we włosach znalazło również potwierdzenie w obrazie klinicznym. Wykazano np., że poziom cynku u osób z niedoborem tego pierwiastka wzrasta w następstwie dostępnego podawania siarczemu cynku. Nie obserwowano natomiast odkładania miedzi we włosach pacjentów z chorobą Wilsona, kiedy to miedź gromadzi się w wielu innych tkankach.

Stosunkowo niedawno, bo w 1978 r. pojawiły się pierwsze próby wykorzystania włosów również do wykrywania związków organicznych i leków przy zastosowaniu metod immunologicznych. Umożliwiają one wykrywanie morfiny i heroiny, a także metabolitów kokainy i leków narkotycznych, jak methadone.

(„Gość niedzielny”)

Krytyczne dni i godziny w sierpniu
25, wtorek (19.00 - 21.00)
29, sobota (20.00 - 22.00)

KALENDARIUM

* Wtorek (25.VIII) jest 237 dniem 1998 r.

Do końca roku pozostało 128 dni.

* Znak Zodiaku - Panna.

* Inieniny: Ludwika, Luizy, Patrycji, Zbigniewa.

* Wschód Słońca - 5.12, zachód - 19.29.

Długość dnia 14 godz. 17 min.

* Księżyc: Nów - od 22 sierpnia.

Przedsiębiorstwo personalne
G. KAMINSKAS

Wykonuje kamienne pomniki po przystępnej cenie, zapewnia wysoką jakość.

Laisvės pr.1 (obok Policji Drogowej).

Informacja pod tel. 444-913 (po godz. 19), kom. (8-287) 30843.

Gabinet stomatologiczny „SIMENA”

Leczymy i protezujemy uzębienie dorosłych i dzieci z pomocą nowoczesnego sprzętu z zastosowaniem najnowszych materiałów. Konsultujemy bezpłatnie. Roczna gwarancja.

Do 1 września - 10% zniżka. Vilnius, Olandu 54a, tel. 25-48-39.

Autobusy nr 34 i 44, przystanek „Polocko”. (Zam.301)

Propozycja nauki

POMATURALNA SZKOŁA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI DAUGVILĖNE Licencja nr 23/530

Ogłasza zapisy na kierunek: PRAWO GOSPODARCZE na lata 1998-2001

Po ukończeniu nauki wydane zostaną dyplomy o odbytych studiach pomaturalnych, zatwierdzone przez Ministerstwo Oświaty i Nauki.

Nauka jest płatna.

Tel.: (8-22) 62 46 97,

tel. kom. (8-287) 2 90 45

Dokumenty nakładają:

Pamienkalnio 11-301,

2600 Vilnius

(Zam. 397)

Pogoda Z parasolem czy bez ...

Dziś na Litwie zachmurzenie zmienne, krótkotrwałe deszcze. Wiatr zachodni 7-12 m/sek. Temperatura w nocy 10-15, w dzień 13-18 stopni.

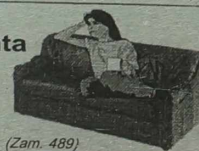
W Wilnie przelotne opady. Temperatura w nocy 11-13, w dzień 15-17 stopni.

W ciągu następnego dwóch dni - krótkotrwałe deszcze z porzywistymi wiatrami. Temperatura w nocy 7-12, w dzień 14-19 stopni ciepła.

Meble litewskie po cenach producenta

Przyjmujemy indywidualne zamówienia, sprzedajemy na raty.

Vilnius, ul. Manto 3 (Rynek Kalwaryjski). Tel. 75-32-65

(Zam. 489)

Wydam na okres 3-5 lat 3-pokojowe umeblowane mieszkanie, jest sygnalizacja, telefon.

Antokol, ul. Smelio (przy Ambasadzie RP).

Dzwonić 34-03-64 po godz. 18 lub 8-299-36574. (Zam. 369)

Dom pogrzebowy „Ntruksius styla”

Wszystkie usługi przez całą dobę po najniższych cenach w Wilnie.

Zwracajcie się, a pomożemy.

Verkiu 7, blok 35 (Północne miasteczko)

Vilnius, tel.: (8-22) 72 18 29. (Zam. 492)

FAMOLOTEM TURCJA BULGARIA

1. Podróże poznawcze po Europie: Czechy, Węgry, Francja, Włochy, Holandia, Austria, Niemcy itd.

2. Wypoczynek nad jeziorami w Litwie.

3. Zalatwiamy dokumenty na otrzymanie wizy.

Naugarduko 36, Vilnius, tel. 26-08-36, 23-94-34

Firma sprzedaje traktory MTZ różnych modeli, koparki, małe traktory, bloki motorowe i sprzęt do nich, motorowe kultury.

Vilnius, tel.: 61 24 86. (Zam. 494)

AVEROJA BIURO PODRÓŻY

Zapraszamy do TUNEZJI

Odlot w każdy wtorek i czwartek. Cena od 1440 Lt.

WYPOCZYNEK w Połdże

WYCIECZKI autokarem do: Pragi, Paryża, Budapesztu, Wiednia, Krakowa.

WIZY:

do Rosji, na Białorus, Ukrainę, do Kazachstanu

ul. J. Basanaviciusa 29 a, gab. 5, tel.: (22) 63-00-52, 25-08-01, Tel. kom. (8-299) 99119

(Zam. 512)

Szukam fachowego zdania.

Tel. 77-73-39. (Zam. D-473)

Wydam 2-pokojowe mieszkanie z meblami i telefonem.

Tel. 41-69-42. (Zam. D-470)

Sprzedam 2 pokoje w burżu, nadająca się na biuro.

Tel. 65-16-35. (Zam. D-471)

DROBNE ZA DARMO

Uwaga!

Codziennie

w „Kurierze Wileńskim” możesz zamieścić drobne prywatne ogłoszenie do 5 słów za darmo!

Kupon

.....

.....

Adres, tel.

.....

Po wypełnieniu powyżej zamieszczonego kuponu z treścią ogłoszenia prosimy go wyciąć i wysłać na adres redakcji.

2056 Vilnius, Laisvės 60,

„Kurier Wileński”, dział reklamy, tel. 42-69-63.

KURIER WILEŃSKI

Wydawca

ZSA „Kurier Wileński”

Drukuje SA „Spauda”

p.o. redaktora naczelnego Jerzy SURWIŁO

Nasz adres: Laisvės pr. 60
2056 Vilnius, Lietuvos Respublika
Indeks 0044 SL 322, ISSN 1392-0405
E-Mail adres: kurier_w@post.sci.lt

TELEFONY: sekretariat redaktora naczelnego — 42-79-01, zastępcy redaktora — 42-79-04, 42-79-73, sekretarz redakcji, zast. sekretarza — tel./fax 42-79-49.

DZIAŁY: problemów społecznych — 42-78-72, ekonomiczny, życia wsi, stołeczny, kultury — 42-79-68, literatury i sztuki, polityczny, szkolnictwa i młodzieży, listów — 42-79-64, sportu — 42-79-04, reklamy i ogłoszeń — 42-69-63. Fotokorrespondent — 42-90-81.

Ogłoszenia i reklamę do „Kuriera Wileńskiego” przyjmujemy się pod adresem: Dom Prasy, Laisvės pr. 60, piętro 11, pokój 1113, tel./fax 42-69-63, 42-78-63, w dniach pracy od godz. 9.00 do 17.00.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.

Dyżurny redaktor
Krystyna
ADAMOWICZ